

S DIVADLEM U KRAKONOŠE II
aneb Krakonošův divadelní podzim

25 let
národních přehlídek venkovských
(dříve vesnických a zemědělských)
divadelních souborů

VYSOKÉ NAD JIZEROU

S DIVADLEM U KRAKONOŠE II **aneb Krakonošův divadelní podzim**

25 let
národních přehlídek venkovských
(dříve vesnických a zemědělských)
divadelních souborů

VYSOKÉ NAD JIZEROU

Sedím na Kokerháči, klátím nohama nad oudolím a pozoruju svý království. Tamdle, co je vysockej kostel, se leskne červená střecha, kerou předloni nabarvili a ten barák pod ní má moje meno. To mě těší. Není to žádnej „Kulturní dům“, ale porád má nápis „Krakonoš“ a porád se v něm hraje divadlo. Dyť ty lidi, co dělaj a hrajou divadlo, se hned po tom politickým převratě sami začli vo barák starať, protože si ho jejich předci sami postavili. Inu, starost náramná, kde vzít peníze na drahej topič, vodu, elektriku a všecko vostatní! I konšelé a starosta nad tim dlouho mudrovali, ale nakonec šáhli do pokladnice, poslali pro začátek peníze a pak k tomu přidali ještě starou hasičnu, kerá stojí vedle a je v ní složený štáklví, protože je Krakonoš nacpanej všim možným až po verchovou lať. A taky pomohli dobrý lidi nejen z Vysokýho, ale vovedšad, co na hora rádi jezděj každej rok vo přehlídce. Sou rádi, že maj svoje outočiště, kde můžou divadlo hrát. Ale hned taky říkali, co je potřá vylepšit a to byly další prachy potřeba. A zas pomohli milouníci Krakonoše a vobarvila se střecha, vopravila hasična a ženckejm přistavěli ještě jednu komůrku tak pěkně, že dyž

tam potom žencký přišly, zapomněly co tam chtěj. Letos tam v kuchyňce položili novou podlahu a přemejšlej vo novýmítce. A přitom stačej krom divadla dělať bály, tancovačky, srazy rodáků a školáků, valný hromady a „bazary“ - to je prodej leunýho voblečení. A divadlo hrajou furt, a to ve dvou partách. Hlauně že maj dost mladejch. Voni ty bejvalí mladý už maj spoustu dětí a ty se ukazujou při tanečkách - říkaj si „Vrabčáci“.

A tak sedim spokojeně. Vím, že mý meno je v dobrejch rukouch a doufám, že tak zůstane i další časy.

Krakonoš

Abychom se zase mohli sejít

Krakonoš není sám, kdo je rád, že divadlo ve Vysokém a divadelní přehlídky mají i ve změněných politických, ekonomických a společenských podmínkách dál svoji perspektivu. Především zásluhou lidí - lidí neúnavných, činných, hledajících... Pokusme se hledat i my. Snad se alespoň trochu dopátráme, proč tomu tak je.

Vlastík Ondráček (vpravo) vypadá nadmíru spokojeně. To ještě netušil, že na bedrech SČDO spočine v letech budoucích zodpovědnost spojená s úlohou vyhlašovatele vysoké přehlídky. (1989)

Pokus první - otázka pro Vlastimila Ondráčka, místopředsedu Svazu českých divadelních ochotníků v přípravném výboru přehlídky:

Co vedlo Svaz českých divadelních ochotníků k tomu, že se ujal role vyhlašovatele Krakonošova divadelního podzimu ?

Svaz českých divadelních ochotníků, přestože prochází historií národních přehlídek vesnických divadelních souborů celých dvacet pět let, poznamenává ji dvěma významnými kroky.

Ihned po vzniku SČDO v roce 1969 si na své ustavující konferenci uložil úkol, jehož potřeba se již několik let cítila, věnovat zvláštní pozornost vesnickým divadelním souborům. Úsilí Svazu bylo korunováno již v roce 1970, kdy se uskutečnila první národní přehlídka v Žebráku. Akce se setkala s velkým ohlasem, který prokázal její nutnost. Tu nutnost spatřuji ve skutečnosti, že umělecká úroveň velké většiny tehdejších vesnických souborů byla velmi nevalná. To v první řadě, a v absenci systematické metodické pomoci této nejmasovější a základní složce ochotnického divadla v řadě druhé.

Systémem krajských a místy i okresních přehlídek se metodická pomoc dostávala do nejzapadlejších koutů naší vlasti a dnes můžeme s plnou odpovědností říci, že udělala své. A to, jak v dramaturgii, tak ve scénografické, režijní a herecké práci. To je podle mne ten krok první.

Druhý, a myslím si, že ne méně významný, bylo převzetí funkce vyhlašovatele přehlídky. V roce 1989 naposledy národní přehlídku vyhlašoval Český svaz družstevních rolníků, pro XX. a XXI.ročník v letech 1990 a 1991 tuto funkci převzal Okresní úřad v Semilech a od XXII.ročníku v roce 1992 je vyhlašování přehlídky opět záležitostí Svazu českých divadelních ochotníků. Co se od té doby změnilo? Dostí zásadní věcí je nové rozpětí přehlídky. Přejmenování na národní přehlídku venkovských divadelních souborů podle nového statutu přehlídky, rozšiřuje možnost účasti souborů zřizovaných v místech, která mají venkovský charakter. Co nás k tomu vedlo? Předně skutečnost, že z českého legislativního slovníku zmizelo heslo „vesnice“. A dále, otevřeli jsme tím cestu pro řadu venkovských souborů pracujících ve srovnatelných podmín-

kách jako tzv. vesnické soubory, dosud zablokované držením historického statutu “města”.

Dalším a jsem přesvědčen významným krokem bylo určení nesoutěžního charakteru národní přehlídky. Krakonošův divadelní podzim, jak se národní přehlídka od roku 1989 nazývá, není přehlídkou s druhovým specifickým zaměřením, jako jsou například Divadelní Třebíč či Šrámkův Písek, Wolkrův Prostějov či Loutkářská Chrudim a podobně. Na přehlídkách venkovských souborů se mohou setkat inscenace tradičního divadla s inscenacemi divadla netradičního (promiňte mi toto nepřesné pojmenování), divadla poezie s loutkovým divadlem, muzikál s operetou. A porovnávat tyto žánry soutěžně? Nicméně pořadatel má právo a možnost na návrh odborné poroty ocenit inscenace či jednotlivce a vyhlašovatel nabídnout inscenaci do výběru na scénickou žatvu či zahraniční zájezd.

Jsem rád, že uplynulých dvacet pět let prokázalo oprávněnost a životaschopnost myšlenky těch, kteří stáli u kolébky prvních národních přehlídek. A to je dobře!

Pokus druhý - otázka pro Svatavu Hejralovou, členku spolku Krakonoš a předsdkyni přípravného výboru přehlídky:

Poznamenaly změny ekonomické a společenské situace v našem státě práci přípravného výboru Krakonošova divadelního podzimu?

Ano a ne. Vždycky měla vysocká přehlídka velké starosti s financemi a stála spíše stranou vrcholných přehlídek – z hlediska oficialit, nikoliv divadelníků. Dnes zjišťujeme, že to byla dobrá průprava pro nastálé změny, které se dotkly nás všech, tedy i přípravného výboru. Jeho složení doznalo značných změn. Zmizeli „povinní funkcionáři“ a každý člen přípravného výboru je v něm sám za sebe. Stojí to spousty dobrovolného času, více energie a zodpovědnosti; zato nemáme vedle sebe ani nad sebou žádné dozorčí a revizory. Volně a svobodně rozhodujeme o celém týdenním dění. Je dáno daleko více prostoru zajímavým nápadům. Máme šanci opustit určené koleje a podržet si z dřívějších ročníků jen to dobré pro divadlo a lidi v něm. Stojíme všichni v jedné řadě na stejné palubě; každý

I když příprava jednotlivých přehlídkových ročníků není pro přípravný výbor jednoduchá, umí se Svatka Hejralová i usmívat.

z nás je ceněn jen podle odvedené práce či přinesených hodnot (pochopitelně včetně finančních). Věřte nebo nevěřte, jsme dobrá parta a humor nachází při zasedáních přípravného výboru dveře vždycky otevřené. Jsme rádi, že naši předchůdci byli vytrvalí a zanechali nám možnost pokračovat v téhle divadelní „člověčině“ až dodnes. A tak naši přehlídce - v této chvíli pětadvacáté - přeju spoustu obětavců a nadšenců i k té jubilejní sté!

Venkovské divadlo po sametové revoluci

Proměny společnosti a divadla

Když jsme připravovali publikaci S divadlem u Krakonoše k jubilejní XX. národní přehlídce vesnických a zemědělských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou v roce 1989, většinou jsme netušili, že už měsíc po skončení přehlídky dojde k závažným politickým, ekonomickým a společenským změnám. Tyto změny, pro většinu z nás vítané, nemohly nepoznamenat také amatérské divadlo. O to složitější bude také naše stručná úvaha o vývoji divadla na venkově, o jeho smyslu a směřování. Ale pokusme se o to.

Zastavme se nejdříve u amatérského divadla jako celku, tedy především u té jeho části, která se v minulosti snažila vyslovovat k ožehavým problémům a kladla si i vyšší umělecké ambice. Je všeobecně známo, že za totality chodili lidé do divadla s jakýmsi pocitem spiklenectví mezi tvůrci a diváky, s potřebou slyšet „mezi řádky“, vidět metaforicky ztvárněno něco, o čem se oficiálně nesmí mluvit, zač se často přísně trestá... Máme ještě v živé paměti hni-

dopyšství cenzorů ze stranických a státních orgánů, kteří nesmyslně a často bez ohledu na kontexty nutili vyškrtávat z textů nepatřičná slova... Amatérské divadlo však tímto naštěstí nebylo zdaleka zasaženo tolik, jako divadlo profesionální. Proto také na jeho prknech mohla vzniknout řada výrazných inscenací, proto se jeho prostřednictvím seberealizovala řada osobností, která se v té době nemohla realizovat jinak, proto s ním spolupracovala i řada profesionálních divadelníků. A proto bylo diváky hojně navštěvováno.

Navíc byla uplynulá léta poznamenána touhou velké části amatérských divadelníků vzdělávat se tak, aby svoji potřebu výpovědi dokázali co nejlépe ztvárnit na jevišti, co nejúčinněji sdělit prostředky divadelními. A to všechno zasahovalo nejen soubory tzv. špičkové, ale poměrně širokou oblast. Tomuto trendu logicky danému podmínkami, v nichž jsme žili, se nevyhnula ani část venkovských souborů. Co tedy listopadová sametová revoluce provedla - mimo jiné - s amatérským divadlem respektive s divadlem vůbec?

Najednou přestalo být v opozici vůči novému režimu, přestalo mu hrozit nebezpečí, a tak vlastně ztratilo to, k čemu se potřebovalo vyslovovat. Ztratilo to hlavní, co je činilo přitažlivým pro diváky a dosud hledá samo sebe. Hledá svůj nový smysl, hledá, jak naložit se svými specifiky, vede daleko těžší boj o svoji existenci. Tak jako hledá své poslání divadlo profesionální, hledá je pochopitelně i amatérské. Chtěla bych ovšem poznamenat, že v dějinách divadla tato situace není nikterak nová a odkázat na svůj článek v již zmíněné publikaci S divadlem u Krakonoše.¹

Co potom tato situace v amatérském divadle znamenala či znamená konkrétně? Úbytek souborů - jednak z důvodů ztráty podmínek pro činnost, ale především také proto, že řada souborových „tahounů“ napjala své síly jiným směrem: do politiky či podnikání, neboť „své“ nám už prostřednictvím divadla pověděla.

Proměnila se síť kulturních zařízení - řada tradičních zanikla, ale tu a tam vznikají i nějaká nová. Některé soubory přicházejí o své zřizovatele a stávají se samostatnými spolky. Byla narušena tradiční struktura přehlí-

dek okresních a krajských, protože ne všude se najde někdo, kdo je ochoten a schopen je uspořádat. V tomto ohledu daleko větší zodpovědnost než dříve padá na bedra zájmových organizací, které obvykle nastupují tam, kde jiná možnost organizace přehlídky není. Je i méně financí, proto soubory i pořadatelé přehlídek musejí vyhledávat pro svou činnost sponzory, což je zatím - vzhledem k předpisům i vlastním starostem a ne vždy dokonalé prosperitě firem - poměrně obtížné.²

V souvislosti s úvahami o smyslu amatérského divadla se začaly objevovat i úvahy o potřebě či nepotřebě přehlídek. Zatím sám život ukazuje, že stále mezi ochotníky existuje touha setkávat se s přáteli, kteří mají stejný zájem, pobýt spolu, předat si zkušenosti, vzájemně o sobě vědět. Pravda, najednou jich v prvních po-revolučních letech bylo méně než dříve - jenže zdá se, že jejich počet opět stoupá, že potřeba duševní regenerace a celkové relaxace aktivním provozováním divadla mnohým lidem patrně chyběla. A daleko menší než dřív se zprvu zdála být i chuť vzdělávat se. Ale i tady jsme se prav-

děpodobně „odrazili ode dna“ a zájmu se - oproti dřívějším diskusím a přednáškám - těší především praktické dílny nejružnějšího zaměření. Zřejmě i toto všechno bylo a je odrazem doby a proměny amatérského divadla v ní. Ale možná do jisté míry i proměny generační, neboť zatímco produktivní střední generace směřuje své hlavní síly z velké části mimo divadlo, stále hojněji se objevuje generace mladá až nejmladší se svým názorem na život a na divadlo. Ale to už by byla jiná kapitola.

Divadlo na venkově

V době nedávno minulé existovala kromě preferované skupiny amatérských divadelních souborů, kterým „o něco“ šlo, které se vyslovovaly, které se snažily vzděláváním dopracovávat ke stále kvalitnějším výsledkům své práce, také skupina druhá, poněkud opovrhovaná: soubory, jimž šlo především o zábavu, o společenský život v jejich okolí, o scházení se s dušemi spřízněnými, zkrátka soubory, u nichž touha po zvyšování kvality inscenačních výsledků nebyla prvotní (byla-li vůbec jaká). Především na vesnicích

a menších městech - tedy na venkově - pracovala řada takových souborů. Pokusme se zauvažovat nad tím, jak se z tohoto hlediska jeví současná situace, jak se jeví rozvrstvení souborů. Pravda, je to obtížné, protože dokonalý přehled o tom, kolik a jakých souborů v současné době pracuje, nemáme.

Zdá se, že souborů oné prvně uvedené skupiny poněkud ubylo - přestaly pracovat především ty, pro něž výpověď byla hlavním důvodem provozování divadla. Velká většina z těch souborů, které zůstaly prknům jeviště věrné, se pak přiklonila k zábavnému repertoáru, eventuálně ke klasice. To souvisí především se zápasem o diváka, jehož zájem o divadlo po revoluci poněkud opadl. Pochopitelně i v tomto repertoáru zúročují tyto soubory všechny své minulé pozitivní zkušenosti z inscenační praxe. Druhá skupina souborů byla, podle mého názoru, poznamenána revolučními změnami relativně nejméně - tedy co do repertoáru a způsobu práce, jinak nepopírám, že může mít problémy existenční.

Nechme stranou hledisko kvality inscenačního výsledku a zabývejme se úvahami o smyslu amatérského divadla současnosti a blízké budouc-

nosti. O tom, že nezahyne, jsem pevně přesvědčena. Položíme-li si otázku, v čem je nejvlastnější specifikum divadla, pak je to v tom, že se odehrává „teď a tady“, že je vlastně (pomineme-li ty případy, kdy má divadlo pouze funkci terapeutickou, vnitřní) závislé na přítomnosti diváka, na jeho aktivním vnímání a tím i na jeho jisté spoluúčasti při tvorbě onoho „teď a tady“. Domnívám se, že soubory venkovské mají ve svém usilování o diváka výhodu, neboť komunikují s divákem většinou známým. Už z tohoto důvodu často, bez ohledu na kvalitu produkce, tato komunikace funguje. Ale i o tom jsem už psala v publikaci k XX.ročníku vysoké přehlídky. V dnešní době bude patrně navíc fungovat v daleko větší míře ještě jeden prvek: prestiž společenského postavení v místě, potřeba „ukázat se“, podílet se na kulturním a společenském životě obce. Tento typ divadla bývá nazýván divadlem „sousedským“.³ Pod takové pojmenování divadla podle jeho funkce a smyslu se ovšem vejdu produkce nejrozličnějších kvalit - od naprosto z místa svého působení nepřenositelných představení až po takové inscenace,

které jsou schopny oslovit diváka obecně (abychom byli konkrétnější, za všechny jmenujme z nedávné doby Naše furianty souboru z Polné či vysockou inscenaci lidové hry O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista). Domnívám se, že toto sousedské divadlo bude v blízké budoucnosti nejrozšířenějším typem amatérského (nebo, chcete-li, ochotnického) divadla na venkově.

Přesto bychom neměli zapomínat, že stále existují - i na venkově - soubory, které hledají smysl své činnosti v divadle samém, v jeho možnostech (např. Ořechov). A také soubory, které si dál nesou svá témata (Klapý).

Pokud se i nadále budou konat přehlídky venkovských souborů - a já pevně věřím, že budou -, budeme se na nich patrně setkávat se všemi typy venkovských souborů. A nejspíš si budeme muset zvyknout, že kvalitativní rozdíly mezi jejich produkcemi budou větší než dřív.

Přiznávám, že všechny výše uvedené úvahy mohou být nepřesné či zjednodušující - jednak pro svou stručnost a jednak i proto, že proměny naší společnosti zdaleka ještě nejsou u konce

a můžeme jen předpokládat, nakolik a jakým směrem ovlivní existenci a smysl amatérského divadla. Přimlouvám se proto, aby byly brány pouze jako impulzy k zamyšlení.

Krakonošův divadelní podzim v proměnách doby a divadla

Název Krakonošův divadelní podzim nese vysocká přehlídka od XX. jubilejního ročníku v roce 1989 a toto pojmenování podle mého názoru jen podtrhuje ráz celé přehlídky, je jaksi "komunikativnější". Nechme stranou některé proměny organizační a ekonomické. O těch se koneckonců zmiňujeme jinde. S charakterem přehlídky však souvisejí změny jejího názvu respektive vymezení, pro jaké soubory je určena. Ještě v roce 1989 toto určení (podle požadavku tehdejšího vyhlášovatele - Českého výboru Svazu družstevních rolníků) zní: přehlídka vesnických a zemědělských divadelních souborů (což mimochodem vedlo některé soubory z menších měst k hledání formálních spoluzřizovatelů JZD jen proto, aby se přehlídky mohly zúčastnit). V následujících dvou letech bylo slovo „zemědělský“ z podtitulu přehlídky vypuštěno. Zásadní změna však

nastala v roce 1992, kdy konečně došlo ke změně statutu přehlídky: stala se přehlídkou „venkovských souborů“ a statut říká, že je koncipována jako „...přehlídka amatérských divadelních souborů zřizovaných v místech, která mají venkovský charakter“. Konečně je tedy umožněna účast na přehlídce i souborům z malých měst (jsou často menší než leckteré obce, které statut města nemají!).

Došlo tedy ke změně, o níž se vedly diskuse už dávno před revolucí a která má zvláště v dnešní době - uvažujeme-li v kontextu se společenskou funkcí divadla - určitě své oprávnění. Přehlídka tak má daleko větší možnost objektivněji odrážet situaci amatérského divadla vycházejícího z podobných místních společenských podmínek, tedy převážně onoho divadla "sousedského", aniž by přitom opomíjela ono „divadlo vyšších ambicí“, které i v těchto místech může být pěstováno. Ale obraťme se ke konkrétnějším projevům tohoto uplynulého pětiletí vysockých přehlídek. Setkávali jsme se v něm jak se „starými známými“ soubory, tak se soubory, které se nastálo na vysockých prknech začaly zabydlovat teprve v tomto období i s příleži-

tostnými nováčky vysoké přehlídky. Zajímavými výsledky své práce nás s určitou pravidelností oslovovaly především soubory z Ořechova, Klapý, Boleradic, Polné i Vysokého nad Jizerou.

Za jisté předznamenání nastávajících událostí můžeme považovat objevení se satiry, která z našeho života v období totality téměř vymizela na dvacáté přehlídce v roce 1989 (DS Brněnec - M.Skála, V.Fux, V.Pantůček: Drak je drak aneb Kterak Žužličti k rozumu přišli). Přehlídka se vyznačovala žánrovou pestrostí a kvalitativní vyrovnaností inscenací v rovině solidního standardu amatérské divadelní práce. Následující přehlídka pak dokonce přinesla několik špičkových inscenací, avšak v roce 1991 byla inscenační úroveň v kontextu několika uplynulých i budoucích let snad nejslabší (s výjimkou boleradické Lucerny) - patrně se tak odrazily existenční i jiné problémy souborů a lidí v nich, ale také (i to je možné) mohlo jít o pouhou náhodu. Zato dva další ročníky přehlídky (XXIII. a XXIV.) potvrdily velice slušnou úroveň zúčastněných souborů a potěšily především kvalitou herecké složky. Což je koneckonců jedním z důležitých

předpokladů fungující komunikace mezi hledištěm a jevištěm - o to víc v této době, oč usilovněji hledáme a snažíme se naplňovat současný smysl našeho „divadla z libosti“. Věřme, že se to bude dařit i v budoucnu, a to co nejkvalitněji.

Alena Exnarová

Poznámky:

1 - „Všimněme si, že nikdy v minulosti nebyla ochotnickému divadlu kladena jako prioritní funkce umělecká, ale vždy především společenská (neboť umělecky hodnotných výsledků byly schopny dosáhnout jen výjimečné špičky ochotnického divadla). A že vždy v okamžiku, kdy se dospělo k naplnění jisté společenské potřeby, objevovaly se znovu diskuse a úvahy o budoucnosti, o smyslu ochotnického divadla. Setkávali jsme se s tím v historii vzdálenější a setkáme se s tímto jevem i v historii nedávné“. S divadlem u Krakonoše, PV NPVZDS Vysoké nad Jizerou 1989, str. 18.

2 - Stojí za zmínku, že i v těchto podmínkách začínají vznikat přehlídky nové, netradičně koncipované (pouliční divadlo, festivaly otevřené profesionálům i amatérům atd.).

3 - Tento termín používá například prof. dr. Jan Císař CSc ve svých článcích v časopise Amatérská scéna i jinde.

Přehled jednotlivých ročníků Krakonošova divadelního podzimu - národní přehlídky venkovských (dříve vesnických a zemědělských) divadelních souborů 1989 - 1993

XX. ročník: 7. - 14.10. 1989 Vysoké nad Jizerou

Jubilejního ročníku se zúčastnilo sedm souborů, z toho dva východočeské a dva jihomoravské, postrádali jsme Jihočechy a Severomoraváky. Na závěr se „jako host“ představil domácí soubor Krakonoš. Od tohoto roku nese přehlídka nový název: Krakonošův divadelní podzim. Odbornou porotu, tentokrát čtyřčlennou, vedl Pavel Harvánek a společně s ním v ní působili Antonín Bašta, Alexandr Gregar a Luděk Richter, tajemnicí byla Mirka Císařová. Diskuse o představeních se tradičně odehrávaly v malém sále divadla Krakonoš, tentokrát pod patronátem loutkové scény nazvané příznačně „U Krakonoše“. Kromě diskusí měl své pokračování i loňský seminář Luděka Richtera o divadelním prostoru. Probíhal čtvrtý ročník kurzu praktické režie pod tradičním vedením Kateřiny Fixové a Milana Schejbala. Jeho program byl tentokrát rozšířen o videoprojekce zajímavých inscenací (Juno a Avos moskevského režiséra Marka Zacharova, Rajmontovy Tři sestry aj.), které byly přístupné i dalším zájemcům. Konala se beseda s Františkem Filipovským.

Přehlídkový zpravodaj Větrník si podržel loňského ducha i kresbičky a ve své anketě se tentokrát zajímal o to, zda čtou amatérští divadelníci Amatérskou scénu a co by v ní chtěli číst.

Dvacet ročníků přehlídek vesnických a zemědělských divadelních souborů představovala výstava ve Vlastivědném muzeu, kde také současně vystavovali malující amatérští divadelníci. K přehlídkovému jubileu byla vydána publikace „S divadlem u Krakonoše“, která se pokusila slovem i fotodokumentací zmapovat všechny dosavadní ročníky této přehlídky. Mohli jsme získat odznaky k dvacetiletí přehlídky ve čtyřech barvách.

K oslavám také patřilo překvapení pro jednu ze stálých věrných pořadatelských a divadelnických duší přehlídky Mařenku Hejralovou, která při této příležitosti

obdržela od ministerstva kultury titul „zasloužilý pracovník kultury“. Ať už si myslíme o minulém režimu a jím udělovaných vyznamenáních cokoliv, nebude jistě člověka, který by se domníval, že si Mařenka ocenění nezaslouží. I když pochvala od nás divadelníků ji určitě blaží nejvíc. Obsluha v malém sále Krakonoše byla opentlena novými stuhami s nápisem KOS (Krakonošova občerstvovací služba) a občerstvovala stejně pilně jako v letech minulých.

Tradičně zůstaly zachovány vítací a rozlúčkové obřady. Za zmínku stojí zvláštní přivítání a přidělení bobkolistového věnce Petru Peškovi, který se kdysi coby okresní metodik pro divadlo zasloužil o přesun přehlídky do Vysokého a nyní zde prvně v řádném programu vystoupil se „svým“ souborem z Tatobit. Opět se konaly společenské večery v požární zbrojnici, zvané důvěrně hasičovna, hasičárna, hasična či hašišárna.

V závěru přehlídky se již tradičně blýskl svým překvapením spolek přátel vysocké přehlídky zvaný Vobskočák: nejprve to byla hra Bedřicha Čapka Největší raubíř tohoto století a posléze jsme se dozvěděli, Jak se dělá divadlo podle Čapka Karla.

Nejvíce z letošních inscenací zaujala Komedyje o dvou kupcích a židovi Šilokoj (Rybniště) a dlouho tabuizovaná satirická hra M.Skály, V.Fuxe a V.Pantůčka Drak je drak aneb Jak Žužličti k rozumu přišli (Brněnec) - tedy inscenace dvou ze čtyř nováčků této přehlídky.

Důvěrně známé pohledy: ...na závěrečný tanec vítacího obřadu před divadlem,... (1989).

...na aktivitu Vobskočáku vítajícího divadelní spolek Krakonoš na vysoké přehlídce (však také přijel zdaleka!),... (1989).

...i na poslední zamávání jednomu z odjíždějících souborů. (1989).

..na zaujaté diskutování o divadle v malém sále Krakonoše (slovo má tentokrát Petr Vaněk z Polné)...(1989).

Netradiční bylo ovšem dekorování Petra Peška, který se kdysi coby semilský okresní metodik pro divadlo valnou měrou zasloužil o přehlídku ve Vysokém a který poprvé v roce 1979 okusil přehlídková prkna se „svým“ souborem z Tatobit v Potopě světa. (1989).

Takhle přitom vypadal (je to ten vpravo). (1989).

XXI. ročník: 15. - 20.10. 1990 Vysoké nad Jizerou

Tento ročník byl ve znamení několika důležitých změn. Především změnil vyhlášovatele: zatímco původní Svaz družstevních rolníků se ani neomluvil, ujal se této důležité role ONV Semily. Náklady na pobyt si hrající soubory musely hradit samy, ale přesto ochotně přijely. Všechno bylo jaksi skromnější, ale o to srdečnější. Nikomu nevadilo, že při vítání před Krakonošem zní dechovka pouze z reproduktoru a jen trubači jsou „živí“, že velkolepé patronátní večery byly nahrazeny intimnějším posezením v malém sále Krakonoše. Že tedy intimnější je jaksi všechno. A nakonec - i když do Vysokého přijelo tentokrát méně lidí, téměř všechna představení byla vyprodána.

V hlavním programu se představilo pět souborů (chyběli Východočeši a Jihočeši), z toho jeden s pohádkou - dokonce ve valašském nářečí (Karolinka). Jako hosté přehlídky vystoupily soubory z Ořechova a Klapý. Porota byla tentokrát opět pětičlenná a pod vedením prof. dr. Jana Císaře CSc. v ní pracovali Pavel Harvánek, Jiří Hraše, Daniela Musilová a Petr Svoboda. Sál, v němž se diskutovalo, byl tentokrát ve znamení "Dvacítky" (dvacátá přehlídka ve Vysokém) a na loutkovém jevišti byly shromážděny všechny loutky, které nás po celých dvacet let provázely. Páté jubileum oslavil kurz praktické režie (Kateřina Fixová a Milan Schejbal), který měl tentokrát dokonce jednu zahraniční účastnici (z Rumunska) a pracoval na starofrancouzské Frašce o kádi. Nechyběly ani již zavedené videoprojekce. Také se konala beseda s herečkou Marií Rosůlkovou, zatímco v úvodu přehlídky Jiřina Bohdalová nechala marně čekat plný sál lidí bez nejmenší omluvy.

Také Větrník doznal pro tento rok několika změn: začal vycházet v jednodušší úpravě a redakce byla zredukována o 50% (tedy ze dvou redaktorek zůstala jedna). Prvně však vycházela pravidelná rubrika Vobskočáku. Anketní otázky se pak snažily zjistit, jak změna ekonomických a společenských podmínek ovlivnila činnost souborů a jak vidí perspektivy a význam amatérského divadla v budoucnu.

Ve Vlastivědném muzeu jsme mohli navštívit výstavu fotografií z fotografické dílny 60. Jiráskova Hronova, kterou vedl náš přední divadelní fotograf Jaroslav

Krejčí. Muzeum v čele s Ivetou Háskovou mělo také zásluhu na pořádání tanečních večerů v „hasičárně“, kde bylo možné protáhnout si kulturou znavené tělo.

Ani Vobskočák letos nezahálel. Koneckonců - důstojně tak oslavil svoje deseti-leté jubileum. Kromě podněcování zábavy při večerních posezeních souborů v Krakonoši (Ondráček, Hlávka, Zakopal) vystoupil Dušan Zakopal s divadlem jednoho herce, s inscenací Polívkovy hry Nejsem svůj pes. Také se již tradičně v závěru přehlídky konalo vobskočácké představení.

Vůbec byl doplňkový program pestrý. Mohli jsme se zúčastnit dvou pěkných koncertů v kostele sv. Kateřiny, na žádost souboru z Karolinky byl promítnut film z oslav 200 let ochotnického divadla ve Vysokém nad Jizerou.

Z představení zaujaly nejvíce inscenace Kde kukačka hnízdo má (Krupka) a Poprask na laguně (Polná) i obě mimosoutěžní představení - Ondráš (Ořechov u Brna) a Vrhači nožů (Klapý).

Přestože jsme netušili, zda v příštím roce budou nějaké finance na přehlídku a jak to všechno bude vypadat, loučili jsme se s tím, že se zase určitě sejdem.

Hudba a vítací fanfáry - a taky Josef a Jan Hejralovi (otec s činely, syn bez) zachyceni v gestu takřka triumfálním. Jakkpak by ne, když přehlídka je naše! (1990).

Naše je v tuto chvíli i cimbálová muzika Portáš, která přijela se souborem z Karolinky a jejíž muzika před divadlem při vítání souboru, při představení a prostě všude kde zazněla, uchvátila. (1990).

Hudba - neměně krásná - zněla také kostelem sv. Kateřiny při jednom z koncertů, které se už pomalu stávají tradicí doplňkového programu vysoké přehlídky. (1990).

To při besedě s paní Marií Rosůlkovou hudba nezněla. Snad jen v našem nitru tetelícím se pohodou vyvolanou krásným vyprávěním, smyslem pro humor a vitalitou paní herečky. (1990).

A zase muzika - tentokrát se linula z flašinetu pana Kučery a již tradičně předznamenala program Vobskočáku. Většinou to znamená, že přehlídka se pomalu chýlí k svému závěru. (1990).

XXII. ročník: 12. - 19.10. 1991 Vysoké nad Jizerou

Mnoho nového se událo především s vysokým souborem i s jeho úlohou při pořádání přehlídky: Krakonoš se stal samostatným divadelním spolkem a byla mu navracena divadelní budova, která mu vlastně po právu nikdy nepřestala patřit. Organizace přehlídky včetně shánění financí dopadla ještě s daleko větší intenzitou na jeho bedra. Větší svoboda v rozhodování = větší zodpovědnost. Krakonošáci ovšem nezklamali.

Na přehlídce se představilo celkem osm souborů (tři z jižní Moravy, dva z východních Čech, chyběli Jihočeši a Středočeši). Zařazení pohádek do programu už nás nepřekvapuje (tentokrát Kaznějov), ale zato překvapila opereta - na vysoké přehlídce vůbec poprvé (Němčice nad Hanou)! Úroveň představení byla tentokrát spíše průměrná, s jedinou výjimkou: nesmírně potěšila Lucerna bo-leradického souboru. Příjemným zážitkem byla beseda s Radovanem Lukavským. Diskusní dopoledne vedla odborná porota ve složení prof. dr. Jan Císař CSc. (předseda), Pavel Purkrábek, Svatopluk Skopal, Petr Svoboda a Dušan Zakopal, mužský element usměrňovala tajemnice poroty Mirka Císařová. Lektoři kurzu praktické režie Kateřina Fixová a Milan Schejbal byli letos posíleni o Jaroslavem Zimovou, která pečovala o pohybovou výchovu frekventantů. Ti jinak ve skupinách pracovali na Starých pověstech českých a v závěru přehlídky pak výsledky své práce předvedli všem zájemcům. Zaujala především v chodském nářečí pro divadlo přepsaná pověst o Horymírovi z pera Jiřího Pelikána (byla posléze publikovaná jako příloha Větrníku).

Větrník v tomto roce významně inovoval: na počítači jej začal přepisovat, formátovat a tisknout na blány Josef Hejral mladší. Než se redakce (tandem Exnarová - Gregar) s technikou zkoordinovala, pracovaly společně až do rána (takže se technický pokrok mohl výrazněji zúčtovat po dalších dílčích vylepšeních až v příštích ročnících přehlídky). Pravidelně přispíval Spolek Techniků Divadla Krakonoš, o básničkách Jiřího Hlávky ani nemluvě.

Také letos jsme mohli navštívit koncert v kostele sv. Kateřiny (Loutna česká) v provedení pěveckého sboru Jizeran ze Semil či se zajít podívat do Vlastivědného muzea na výstavu fotografií Pavla Štolla, které připomínaly leccos z minulých

ročníků vysockých přehlídek. Tradičně probíhalo vítání souborů a loučení s nimi, posezení v malém sále Krakonoše. Co jsme trochu postrádali byla možnost někde se společně sejít, pobavit, posedět... "Hasičárna" nefungovala, malý sál Krakonoše je pro všechny moc malý, v řadě soukromých hospůdek jsme se míjeli... Odjíždíme se slibem, že pro příští rok Krakonošáci něco vymyslí. A taky s prosbou, abychom napsali své připomínky ke koncepci vysocké přehlídky, abychom napsali, jakou bychom vysockou přehlídku chtěli mít...

...a stejně tak nepohrdneme trochou dobrého piva a vůbec nám nevadí, že prší (vítání souboru Štace z Kaznějova před Krakonošem). (1991).

Na moravských krojích uždycky rádi spočineme okem a rádi ochutnáme dobrý burčák (vítání Boleradic na Městském úřadě v roce 1991).

Vrabčáci tančí nám všem pro radost, ať je „kale“ nebo „hamižno“. (1991).

A i když je „kale“, je divadlo nabito při každém představení nejméně takhle. (1991).

„Proč mi nikdo neřekl, kam to vlastně jedu, kde se to ocitnu“, opakoval několikrát Radovan Lukavský, okouzlen atmosférou vysoké přehlídky. (1991).

XXIII. ročník: 9. - 17.10. 1992 Vysoké nad Jizerou

Od tohoto roku se v souladu s novým statutem přehlídky nazývá Krakonošův divadelní podzim v podtitulu přehlídkou venkovských divadelních souborů. Už zde mohou vystupovat nejen soubory z míst, která nemají statut města či soubory zemědělských družstev, ale i kolektivy z míst, která mají venkovský charakter. Tak mají konečně i soubory z malých městeček přístup do hlavního přehlídkového programu, tedy i soubor místní (který byl v tomto roce také za východočeský region prvně nominován). Hlavním vyhlášovatelem Krakonošova divadelního podzimu se stává Svaz českých divadelních ochotníků (pod záštitou MK ČR). Viděli jsme osm souborů v hlavním programu (dva z jižní Moravy, severních Čech a západních Čech, chyběli Jihočeši a Severomoraváci) a na úvod a závěr dva hosty přehlídky (Semily, Blansko). Děti zajisté přivítaly hned dvě pohádky (Žlutice, Josefův Důl). Mohli jsme také besedovat s Vladimírem Rážem. Odborná porota opět pracovala pod taktovkou prof. dr. Jana Císaře CSc. a působili v ní Jarmila Černíková - Drobná, Jiří Hraše, Jaromír Vosecký a Dušan Zakopal, tajemničila Mirka Císařová. Na loutkové scéně za svými zády měla tato porota své zdařilé loutkové dvojníky, kteří pečlivě střežili její práci a jedenkrát ji dokonce podpořili vlastním (byť poněkud dřevěným) pohybem. Vedoucí lektori kurzu praktické režie pracovali tentokrát s řadou nových mladých frekventantů (zabývali se smyslem monologů a dialogů) a začali s úvahami, jak pro příští rok tento kurz s proměnou zájemců nově koncipovat... Také jsme se setkali s redaktorkou Amatérské scény Radkou Hrdinovou a společně přemýšleli o tom, jak by měla Amatérská scéna vypadat.

Větrník v podstatě rozvíjel své loňské úmysly a redakci se pozvolna dařilo vítězit nad technikou. Technickou část redakce posílila letos Jana Pokorná.

K novinkám letošního ročníku přehlídky patřilo losování vstupenek a drobné dárky vylosovaným divákům. Také jsme opustili vlídné prostředí rekreačního střediska Strojmetalů a přesídlili pod neméně vlídná křídla zotavovny Větrov - vlastně se dá říci, že jsme se do Větrova navrátili, vždyť před započítáním jeho rekonstrukce býval (vedle Krakonoše) centrem přehlídkového dění!

Navrátili jsme se také ke společenským večerům v naší oblíbené „hasičárně“ - tentokrát jimi provázeli Vobskočáci, kteří byli vůbec letos velmi aktivní: opět připravili vlastní večerní program (vítěznou aktovku z přehlídky jednoaktovek v Želči v provedení Járy Mikešové a Mirka Rady - Dvacet roků, pět měsíců, dvacet sedm dní od Aldo Nicolaje, baletní kompozici na téma Labutí jezero v invenčním provedení divadelního souboru z Němčic nad Hanou a inscenaci Hlávkovy hry Sněhurka a pět malejch). Kromě toho se - výtěžkem z tohoto večera i příspěvky vlastních členů - stali třetím největším sponzorem letošní přehlídky!

Nesmíme zapomenout ani na tradiční obohacení přehlídky koncertem v kostele sv. Kateřiny (komorní koncert z díla W.A.Mozarta) a nově pak na turistickopoznávací pětikilometrovou procházku Po stopách divadelních předků s poutavým výkladem Mařenky Hejralové. V muzeu nás letos vítala výstava Perníkářství na Vysočtě a zajímavé obrazy herečky Blanky Bohdanové.

Představení byla vesměs vyprodaná a úroveň celé přehlídky velmi slušná. Nejvíce zaujali Naši furianti (Polná) a Lucerna (Ořechov), i diskutabilní inscenace Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy (Klapý). Potěšila velká řada kvalitních hereckých výkonů i v dalších inscenacích.

V roce 1992 s námi přijel pobesedovat Vladimír Ráž.

Vobskočák opět nezklamal. Mimo jiné předvedl prostřednictvím souboru z Němčic vlastní parafrázi Čajkovského baletu Labutí jezero a stal se tak průkopníkem baletu na vysoké přehlídce. (1992).

XXIV. ročník: 9. - 16.10. 1993 Vysoké nad Jizerou

Do programu přehlídky bylo zařazeno osm soutěžních inscenací, (chyběli Středočeši a Jihočeši) a tři hosté (Klapý, Rakovník, Modřišice). Zvláštností bylo pozvání špičkového loutkářského souboru ČMUKAŘI z Modřišic, který svou proslulou inscenací Lárk íčičok potěšil dětské publikum a obohatil obzory dospělých divadelníků. Stalo se teprve podruhé v historii vysockých přehlídek, že zde vystoupil loutkářský soubor. Odborná porota se tentokrát skládala ze samých „vousatých kmetů“ - jmenujme Jiřího Hrašeho, Milana Schejbala, Jaromíra Voseckého a Dušana Zakopala a nakonec i předsedu poroty prof. dr. Jana Císaře CSc, který pro nenarušení stylové jednoty obdržel od svých kolegů vous umělý. Neboť též tajemník poroty dr. Milan Strotzer měl přirozený vous. Také kurz praktické režie doznal určitých koncepčních i lektorských změn: zatímco Milan Schejbal abdikoval do poroty, Kateřina Fixová vytrvala a zůstala i nadále kmenovou lektorkou a průvodkyní další série kurzů s tím, že ostatní lektori budou obměňováni podle tématu výuky. Protože letos šlo především o základy dramaturgie, úkolu se ujala Jarmila Černíková - Drobná. Kopři, jak byli letos frekventanti kurzu kolektivně nazýváni, patřili ve velké většině k nejmladší a mladé divadelní generaci, a s vysockou přehlídkou se seznámili vesměs poprvé. Ale rostli a platně se zapojili do dopoledních diskusí i veškerého dění: v závěru dokonce vydali nezávislý alternativní bulletin Větrák.

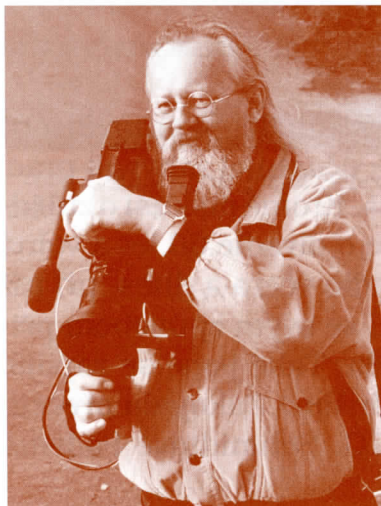
Avšak nejen Kopři působili na této přehlídce. Také probíhala Škola režisérů SČDO pod lektorským vedením Jiřího Hrašeho, v níž se účastníci zabývali prací s prozaickým textem Boženy Němcové Neohrožený Mikeš. Kromě diskusí o zhlédnutých představeních konala se přednáška prof. Císaře o divadle 60.let a volná tribuna vyprovokovaná SČDO na téma Amatérské divadlo včera a dnes, při níž jsme se zamýšleli především nad tím, co a jak dál. K ní se svým způsobem připojil i Větrník anketou o významu ochotnického divadla. Také jsme se zapojili do akce Den čtení v evropských divadlech a na popud Dušana Zakopala přečetli půvabnou pohádku nositelky Nobelovy ceny Annie M.G. Schmidtové Podivná slečna Boková.

Letošní přehlídku s námi strávila divadelní vědkyně a příznivkyně českého divadla Larisa Solnceva z Moskvy. Standa Šmíd z Mělníka pak všechna představení natáčel na video, aby mohly soubory při loučení dostat kazetu se záznamem jako dárek. Opět se konaly společenské večery v „hasičárně“ se zábavou organizovanou Vobskočáky. Pro zájem především mladých a nových účastníků přehlídky byl zopakován výlet Po stopách divadelních předků i s působivým výkladem Mařenky Hejralové. I letos byly po každém představení losovány vstupenky a vylosovaný divák odměněn.

Novinkou byla anketa diváků, jejíž výsledky byly vyhlášeny při tradičním závěrečném bále zvaném Sejkorák.

Ze soutěžních inscenací nejvíce zaujal Umrlec a trestanec (Ořechov u Brna) a O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista (Vysoké nad Jizerou). Hojně se diskutovalo o hostujícím představení Hory se připravují k porodu, na svět přijde malá šedá myš (Klapý). I letos jsme mohli konstatovat v řadě případů dobrou hereckou práci.

Takhle jsme potkávali celý týden Standu Šmída. Mnozí jsme pochybovali, jestli svoji videokameru vůbec někdy odkládá.. (1993).

Děti se v hledišti při vysocké přehlídce objevují stále častěji, neboť v posledních letech bývají téměř každoročně na programu také pohádky. Tentokrát sledují se zájmem hosta přehlídky,...

...proslulý loutkářský soubor Čmukaři z Modřic u Turnova a jejich neméně proslulou inscenací Lárk iči-čok.

Tento nápis můžeme vidět na budově divadla každoročně - jen to číslo označující pořadí přehlídky se rok od roku mění. Věřme, že se ještě dlouho bude zvyšovat. (1993).

Na prkna vysokého jeviště však nevstupují jenom účinkující soubory. V samotném závěru přehlídky, před zahájením bálu zvaného Sejkorák, na nich pravidelně stane předseda poroty (tentokrát prof. Jan Císař), aby provedl celkové zhodnocení přehlídky. (1993).

Snad může být naší nadějí do budoucna i tato nejmladší generace Vrabčáků, která vyrůstá uprostřed lásky k aktivnímu provozování umění a tedy i k ochotnickému divadlu. (1993).

Soubory a inscenace na přehlídkách v letech 1989 - 1993 (uvádíme i soubory, které vystupovaly jako hosté přehlídek)

1989

Divadelní soubor ŽLUTIČAN
JZD Mír Pšov se sídlem v Novosedlech
Alex Koenigsmark:
Ostrovy zdánlivé
Režie Jaromír Břehový

Divadlo JZD SKP při MNV
Bystřice u Benešova
Ludvík Němec st.:
Tenkrát v Mykénách
Režie Ludvík Němec st.

Divadelní soubor OB
a JZD Nový život Boleradice
Vladimír Renčín, Jindřich Brabec,
Hana Čiháková: Nejkrásnější válka
Režie Alena Chalupová

Divadelní soubor DUHA KK MNV Polná
a JZD Vysočina
Arkadij Arkanov, Grigorij Gorin:
Svatba pro celou Evropu
Režie Petr Vaněk

Divadelní soubor MÁJ OB Tatobity
Václav Kliment Klicpera:
Potopa světa
Režie Petr Pešek

Divadelní kroužek
Eduarda Vojana při ZK ROH Vigona
Brněnec
M. Skála, V. Fux, V. Pantůček: Drak je drak
Režie A. Novák

Divadelní soubor RADOST DK
Rybniště
Lidová hra z Podkrkonoší, úprava
Jaroslav Kolár:
Komedyje o dvou kupcích a židov
Šilokoj
Režie Dagmar Rybínová

Divadelní soubor KRAKONOŠ SKZ
Vysoké nad Jizerou
Jiří Voskovec, Jan Werich: Slaměný
klobouk
Režie Pavel Hora

1990

Divadelní soubor DUHA měst. KK
a JZD Polná
Carlo Goldoni:
Poprask na laguně
Režie Michal Junášek j.h.,
a Petr Vaněk

Divadelní soubor K.J. Erbena SKP
Žebrák
Karel Hašler, František Ferdinand
Šamberk: Podskalák
Režie František Lorenc

Divadelní soubor Domu kultury
v Krupce a JZD Žalany
Dale Wasserman:
Kde kukačka hnízdo má
Režie Jana Urbanová

Tylovo divadlo Ořechov u Brna
Josef Kovalčuk: Ondráš
Režie Vlastimil Peška

Divadelní soubor Jana Honsy SKP
Karolinka
Marie Kubátová:
Jak sa chodí do světa za ščestím a jak
sa vandruje ze světa dom
Režie PhDr. Miroslav Plešák j.h.

Divadelní soubor ŽLUTIČAN při JZD
Pšov a DK Žlutice
Carlo Goldoni: Treperendy
Režie Jaromír Břehový

RÁDOBYDIVADLO při OB Klapý
Miklos Hubay: Vrháči nožů
Režie Ladislav Valeš

1991

RÁDOBYDIVADLO při OB Klapý
Alexander Galin:
Hvězdy na ranním nebi
Režie Ladislav Valeš

Divadelní soubor Jana Honsy SKP
Karolinka
Josef Kainar: Nebožtík Nasredin
Režie Alois Hajda j.h.

Divadelní soubor ŠTACE Kaznějov
Jaromír Sypal:
Cesta do pohádky a zpátky
Režie Hana Benešová

Divadelní soubor J.K. TYL KK ČSD
Meziměstí
Georges Feydeau: Dámský krejčí
Režie Miloslav Hladík

Dramatický kroužek JAROSLAV
při KaSS Luže
Jan Bor: Zuzana Vojířová
Režie Jarmila Daňková

Divadelní soubor MKS a ZD
Němčice nad Hanou
Jiří Balda, Emanuel Brožík, Rudolf
Piskáček:
Perly panny Serafinky
Režie Táňa Konečná

Tylovo divadlo Újezd u Brna
Vladislav Vančura:
Rozmarné léto
Režie Jaromír Jakubec

Divadelní soubor OB Boleradice
Alois Jirásek: Lucerna
Režie Alena Chalupová

1992

Divadelní soubor Ivana Olbrachtů
Semily
William Shakespeare:
Zkrocení zlé ženy
Režie Markéta Strašrybková

Divadelní soubor SKP
Bystřice u Benešova
John Patrick:
Rajčatům se letos nedaří
Režie Marie Neradová

Tylovo divadlo Ořechov u Brna
Alois Jirásek, Vlastimil Peška: Lucerna
aneb Z kroniky ořechovského divadla
Režie Vlastimil Peška

Divadelní soubor ŽLUTIČAN DK
Žlutice
Vladimír Čort:
O líných strašidlech
Režie Jaromír Břehový

Divadelní spolek KRAKONOS
Vysoké nad Jizerou
Antonín Procházka:
Klíče na neděli
Režie Pavel Hora

Divadelní soubor DUHA MKS a ZD
Polná a Skláren Bohemia Dobruška
Ladislav Stroupežnický:
Naši furianti
Režie Petr Vaněk

Divadelní soubor J.K. Tyl Josefův Důl
Helena Lisická, J.M. Bourek: Ženich
pro čertici aneb Sedmimílové boty
Režie Zdeněk Fejfar

RÁDOBYDIVADLO Klapý
Ladislav Valeš na motivy Antona
Pavloviče Čechova:
Tři nány, co si neuměly koupit lístek
do Moskvy
Režie Ladislav Valeš

Divadelní soubor MKZ
Horšovský Týn
Armand Salacrou
Příliš počestná žena
Režie: Václav Kuneš

DIVADLO V KRUHU Metra Blansko
Jiří Suchý, Ferdinand Havlík: Sladký
život blázna Vincka
Režie Jiří Polášek

1993

Divadelní soubor MKZ
Horšovský Týn
Alan Ayckbourn:
Můj dům, můj hrad
Režie Zdeněk Lahoda

Divadelní soubor HAVLÍČEK Zákupy
Ivan Vyskočil, Václav Havel: Autostop
Režie Jiří Šimek

Divadelní soubor MKS
Němčice nad Hanou
Anton Pavlovič Čechov:
Čekání na Čechova
Režie Hana Kotyzová, Michal Čundrle,
Jitka Pelikánová

Divadelní spolek KRAKONOŠ
Vysoké nad Jizerou
Jan Kopecký: O umučení a slavném
vzkříšení pána a spasitele našeho
Ježíše Krista
Režie Karel Palouš

Divadelní soubor OB Poběžovice
Alois Jirásek: Vojnarka
Režie Jiří Pelikán

Divadelní soubor OB Boleradice
František Kožík: Šavle a píseň
Režie Alena Chalupová

RÁDOBYDIVADLO Klapý
Ladislav Valeš: Hory se připravují k po-
rodu, na svět přijde malá šedá myš...
Režie Ladislav Valeš

Divadelní soubor Jana Honsy SKP
Karolinka
František Ferdinand Šamberk:
Jedenácté přikázání
Režie Karel Semerád j.h.

Loutkářský soubor ČMUKAŘI OB
Modřišice
Jaroslav Ipser, Daniela Weissová:
Lárk íčičok
Režie Jaroslav Ipser, Daniela Weissová

Ořechovské divadlo
Ořechov u Brna
Emil Artur Longen, Vlastimil Peška:
Umrlec a trestanec aneb Fraška přímo
aktuální
Režie Vlastimil Peška

Divadelní soubor TYL Rakovník
Karel Čapek: Loupežník
Režie Josef Kettner j.h.

Přehled ocenění

1989

Ceny za inscenaci:

- Divadelnímu kroužku Eduarda Vojana při ZK ROH Vigona Brněnec za inscenaci angažované satirické hry M. Skály, V. Fuxe, V. Pantůčka Drak je drak
- Divadelnímu souboru RADOST DK Rybníště za inscenaci lidové hry Komedyje o dvou kupcích a židoj Šilokoj

Čestná uznání:

- Marii Janouškovcové za vytvoření postavy Sylvy v inscenaci hry Alexe Koenigsmarka Ostrovy zdánlivé
- Jiřině Kopplerové za vytvoření postavy Malvíny v inscenaci hry Alexe Koenigsmarka Ostrovy zdánlivé
- Ludvíku Němcovi staršímu za autorický přínos k inscenaci Tenkrát v Mykénách s přihlédnutím k dlouholeté záslužné práci v oblasti amatérského divadla
- Petru Vaňkovi za režijní úpravu hry Arkadije Arkanova a Grigorije Gorina Svatba pro celou Evropu
- Petru Peškovi za inspirativní režijní pojetí hry Václava Klimenta Klicpery Potopa světa

- Vlastě Datinské za vytvoření postavy Liběny v inscenaci hry M. Skály, V. Fuxe, V. Pantůčka Drak je drak
- Dagmar Rybínové za režii inscenace Komedyje o dvou kupcích a židoj Šilokoj
- Vlastě Ťukálkové za vytvoření postav Porcie a Káči v inscenaci hry Komedyje o dvou kupcích a židoj Šilokoj

1990

Ocenění:

- Divadelnímu souboru DUHA měst. KK a JZD Polná za inscenaci hry Carla Goldoniho Poprask na laguně
- Divadelnímu souboru DK v Krupce a JZD Žalany za inscenaci hry Dale Wassermana Kde kukačka hnízdo má
- Petru Vaňkovi za osobní přínos inscenaci hry Carla Goldoniho Poprask na laguně
- Antonínu Zástěrovi za herecký výkon v roli Fortunata ve hře Carla Goldoniho Poprask na laguně
- Bohuslavu Žilkovi a Vladimíru Volfovi za písňovou složku inscenace hry Carla Goldoniho Poprask na laguně
- Janě Urbanové za režii hry Dale Wassermana Kde kukačka hnízdo má

- Ireně Olšákové za herecký výkon v roli sestry Ratchedové v inscenaci hry Dale Wassermanna Kde kukačka hnízdo má
- Františku Rýslovi za herecký výkon v roli McMurphyho v inscenaci hry Dale Wassermana Kde kukačka hnízdo má
- Cimbálové muzice Portáš za výrazný podíl na inscenaci hry Marie Kubátové Jak sa chodí do světa za šťastím a jak sa vandruje ze světa dom
- Antonínu Kohlovi za vytvoření postavy Duboise v inscenaci hry Georgese Feydeaua Dámský krejčí
- Radoslavu Kravákovi za úpravu a nastudování hudby k inscenaci operety Perly panny Serafinky
- Vladce Sedláčkové za vytvoření postavy Kateřiny v inscenaci hry Vladislava Vančury Rozmarné léto
- Ivě Hrabcové za vytvoření postavy kněžny v inscenaci hry Aloise Jiráska Lucerna
- Janu Korábovi za vytvoření postavy vrchního v inscenaci hry Aloise Jiráska Lucerna
- Aleně Chalupové za režii a návrh scény v inscenaci hry Aloise Jiráska Lucerna
- Divadelnímu souboru OB Boleradice za inscenaci hry Aloise Jiráska Lucerna

1991

Ocenění:

- Liběně Štěpánové za vytvoření postavy Lóry v inscenaci hry Alexandra Galina Hvězdy na ranním nebi
- Liboru Křenkovi za vytvoření postavy Nasredina v inscenaci hry Josefa Kainara Nebožtík Nasredin
- Hereckému kolektivu souboru ŠTACE za spontánní zaujetí při nastudování inscenace hry Jaromíra Sypala Cesta do pohádky a zpátky
- Miloslavu Hladíkovi za režii hry Georgese Feydeaua Dámský krejčí
- Petru Hlavatému za vytvoření postavy Meniéra v inscenaci hry Georgese Feydeaua Dámský krejčí

1992

Ceny za inscenace:

- Tylovu divadlo Ořechov u Brna za inscenaci hry Aloise Jiráska a Vlastimila Pešky Lucerna aneb Z kroniky ořechovského divadla
- Divadelnímu souboru Duha Polná za inscenaci hry Ladislava Stroupežnického Naši furianti

- Rádobydivadlu Klapý za inscenaci hry Ladislava Valeše na motivy Antona Pavloviče Čechova Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy
- Vlastimilu Marešovi za scénickou výpravu k inscenaci Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy
- Jaroslavě Mařátkové za kostýmní výpravu k inscenaci Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy
- Jaroslavě Mařátkové za postavu Nataši v inscenaci Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy

Další ocenění:

- Marii Neradové za postavu Myry Marlowové v inscenaci hry Johna Patricka Rajčatům se letos nedaří
- Ludvíku Němcovi mladšímu za postavu Pineye v inscenaci hry Johna Patricka Rajčatům se letos nedaří
- Radoslavě Hadačové za postavu kněžny v inscenaci hry Lucerna aneb Z kroniky ořechovského divadla
- Slávce Hubačíkové za postavu Luisy Puckailerové v inscenaci hry Antonína Procházky Klíče na neděli
- Antonínu Zástěrovi za postavu Petra Dubského v inscenaci hry Ladislava Stroupežnického Naši furianti
- Petru Vaňkovi za režii hry Ladislava Stroupežnického Naši furianti
- Petru Vaňkovi za postavu Buška v inscenaci hry Ladislava Stroupežnického Naši furianti
- Ladislavu Valešovi za režii hry Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy

Doporučení k postupu na Jiráskův Hronov:

Protože inscenace Tylova divadla z Ořechova u Brna Lucerna aneb Z kroniky ořechovského divadla byla zařazena do programu Jiráskova Hronova již v tomto roce (podle platných soutěžních propozic přehlídek), navrhla porota k postupu pro rok 1993 k přímé nominaci Divadelní soubor Duha Polná s inscenací hry Ladislava Stroupežnického Naši furianti a doporučila k zařazení Rádobydivadlo Klapý s inscenací hry Ladislava Valeše na motivy A.P. Čechova Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy.

1993

Ceny za inscenace:

- Divadelnímu spolku Krakonoš za inscenaci hry Jana Kopeckého O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista
- Ořechovskému divadlu z Ořechova u Brna za inscenaci hry Emila Artura Longena a Vlastimila Pešky Umrlec a trestanec aneb Fraška přímo aktuální

Další ocenění:

- Václavu Kunešovi za roli Ernesta v inscenaci hry Alana Ayckbournu Můj dům, můj hrad
- Vlastě Čiperové za roli Delii v inscenaci hry Alana Ayckbournu Můj dům, můj hrad
- Jiřímu Šimkovi za roli Přemysla Voráčka v inscenaci hry Ivana Vyskočila a Václava Havla Autostop
- Haně Kotyzové, Michalu Čundrlemu a Jitce Pelikánové za invenční výkon v konferenciérském triu v inscenaci Čekání na Čechova
- Janu Hejralovi za roli Ježíše v inscenaci hry Jana Kopeckého O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista

- Čestmíru Bláhovi za roli Jidáše v inscenaci hry Jana Kopeckého O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista
- Janě Pokorné za roli Marije Majdaleny v inscenaci hry Jana Kopeckého O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista
- Josefu Hejralovi za roli Opovědníka v inscenaci hry Jana Kopeckého O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista
- Karlu Jiřímu Bartoníčkovi za roli Piláta v inscenaci hry Jana Kopeckého O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista
- Evě Páralové za roli Madleny Vojnarové v inscenaci hry Aloise Jiráka Vojnarka
- Divadelnímu souboru OB Boleradice a cimbálové muzice Vonica za hudební složku inscenace hry Františka Kožíka Šavle a píseň
- Antonínu Korábovi za roli Vojtěcha Lukavského v inscenaci hry Františka Kožíka Šavle a píseň

- Hereckému souboru Ořechovského divadla Ořechov u Brna za stylově jednotný výkon v inscenaci hry Emila Artura Longena a Vlastimila Pešky Umrlec a trestanec

- Vlastimilu Peškovi za mimořádnou aktivizaci tvůrčí ochotnické práce v inscenaci hry Umrlec a trestanec

Doporučení k postupu na Jiráskův Hronov 1994:

- k přímé nominaci: Ořechovské divadlo Ořechov u Brna s inscenací hry Emila Artura Longena a Vlastimila Pešky Umrlec a trestanec aneb Fraška přímo aktuální

- k výběru do programu: Divadelní spolek Krakonoš Vysoké nad Jizerou s inscenací hry Jana Kopeckého O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista

Anketa

V publikaci k 20.národní přehlídce ve Vysokém nad Jizerou nám odpovídali někteří stálí návštěvníci na otázku, co pro ně účast na vysocké přehlídce znamená. Na některé z nich jsme se obrátili znovu s dotazem, zda proměna celkové situace v našem státě nějak proměnila jejich vztah k přehlídce i divadlu vůbec. Také jsme oslovili některé nové účastníky přehlídky otázkou, co jim pobyt na přehlídce a divadlo vůbec přináší. Ne všichni oslovení zodpověděli přesně položené otázky. Ale vždycky jsou jejich odpovědi upřímným vyznáním jejich vztahu k divadlu, k vysocké přehlídce, k lidem okolo ní... A tak je zveřejňujeme všechny pohromadě, ať už odpovídají „bardi“, „polobardi“ či nováčkové, lektori, organizátoři, či aktivní divadelníci. Tady jsou:

Opravdu už je pětadvacátá přehlídka? Ani se tomu věřit nechce! Mám je všechny zmapovány v paměti, neboť jsem stála u její kolébky. Už tehdy jsem si kladla otázku: Jak bude dál?

I když její první pohled na svět byl v Žebráku, své druhé narozeniny už absolvovala ve Vysokém nad Jizerou, kde zapustila své kořeny, obklopena péčí nejen „rodičů“, ale i těch, kteří ji přijali za svou - místními, kteří se podíleli na jejím růstu, těmi nejvěrnějšími a nejobětavějšími v čele se souborem Krakonoš. Není možno opomenout všechny kmotry a kmotřičky, patrony a garanty. Z dítěte vyrostla sličná dívka, obdivovatelů přibývalo, její popularita se rozšířila, plnoletost ji zastihla ve slávě. K jejím dvacetinám se sešlo neuvěřitelně mnoho blahopřání a předsevzetí.

Od té doby se mnoho změnilo. Revoluce a následující léta sice přinesla velkou úlevu v možnosti výběru titulů, ale celonárodní ekonomická opatření znamenala i nové starosti. Jak dál? Ale to by nesměli být Vysočtí, Semilští, přátelé Vysokého n.J. zvaní Vobskočáci a vůbec všichni milovníci a příznivci této přehlídky, aby složili ruce v klín. Ba i sám vládce Krakonoš propůjčil své jméno názvu přehlídky. Nic jí neubralo na kráse, ba možno říci, že ještě získala. Dál v oblastech soutěží ochotníci o účast v jejím programu, aby se právě při ní setkali,

porovnali své síly, přátelsky pobesedovali a vyměnili si své názory. Takže s radostí možno konstatovat, že to záporné, co postihlo mnohé akce, se tady ve Vysokém nad Jizerou podařilo překonat a že kraj českého vlastence K.V. Ralse zůstává věren své tradici.

Kéž nadpis nad loutkovou scénou v malém sále divadla "Byli jsme a budem" přetrvá další desetiletí. Já to zlaté jubileum už nedožiji, ale jsou tu děti těch, kteří od nás kdysi štafetu převzali. Ať ji tedy opatrují a předají dál, aby Vysoké zůstalo Mekkou ctitelů bohyně Thálie, bohyně též "ochotnických bláznů".

Libuše Erbsová, Praha

Můj vztah k přehlídce ve Vysokém nad Jizerou je od počátku ten nejlepší - jak jinak, když jsem měl to štěstí, že jsem byl jedním z těch, kdo tuto národní přehlídku uváděli v život! Celá léta jsem nejen bedlivě sledoval přípravy i průběh každoročních akcí, ale také se snažil dělat maximum pro to, aby se přehlídka zachovala a pokud možno ještě rozvíjela.

Účast na přehlídce není pro mne otázka chtění, ale možnosti. Pokaždé, když se mi podaří Vysoké v době přehlídky navštívit, se utvrdím v přesvědčení, že navzdory všem obtížím a těžkostem stále stojí za to ochotnické Thálii holdovat. A s potěšením zjišťuji, že těm, kdo přípravě a zajištění přehlídek věnují rok co rok nepočítaně hodin a energie, nedochází dech - naopak, zdá se mi, že ti mladší a mladí, kteří přicházejí na pomoc těm, kdo už si svoje „odsloužili“, mají právě tolik elánu, kolik ho měli jejich předchůdci.

Nejednou jsem při různých příležitostech připomínal Tyršovo heslo „Tam svět se hne, kam se síla napře“. Myslím, že Vysočáci o pravdivosti tohoto hesla podávají rok po roce velmi přesvědčivé svědectví. Díky jim - a vůbec každému, kdo se o zdar Vysokého zaslouží!

Dr. Milan Kyška, Praha

Několik let pravidelných návštěv Krakonošova divadelního podzimu se ovšem muselo nějak projevit na mém názoru. Nezměnil se sice můj poměr k divadlu jako celku, ale proměnou prošel můj vztah k užšímu výběru divadelních aktivit - k divadlu venkovskému.

Venkovské soubory v převážné většině poctivě hledají - a to mi dělá radost ve srovnání s jevištními nápady, které nezávazně bují bez základu ve studiu a bez opory ve zkoumání předlohy. Oceňuji jejich upřímný vztah k látce, kterou si zvolily, i k divákům, k nimž se obracejí, v kontrastu s nemístnou sebejistotou nejrůznějších režijních schválností. Této gruntovnosti v přístupu k dílu si vážím, byť nezaručovala sama o sobě dokonalost.

Myslím, že současná doba, kterou se šíří bacily povrchní módnosti a nákaza užitkového účelu, dává podobnému usilování víc a více za pravdu.

Jiří Hraše, Praha

Jak tak čas běží - nejen ten „velký“ čas dějin, společnosti, vývoje, či jak to chcete nazvat, ale taky ten můj, prostě jak stárnu - tak čím dále tím více přicházím na chuť jisté zvláštní vůni amatérského divadla. Té, která je v jeho jedinečné schopnosti navazovat tak říkajících „mimodivadelní“ vztahy jeviště a hlediště. Takové, v nichž kromě hodnot a funkcí komunikace divadelní je cosi navíc, něco, co je mimo divadlo. A stejně tak i na amatérských přehlídkách hledám především pospolitost, společenství, komunitu. A tohle všechno ve Vysokém, na vysoké přehlídce je. Takže, abych to zakončil trochu jinak, tak říkajíc teoreticky: Jestli je dnes položena naléhavá otázka jaké divadlo a k čemu bude zítra, pozítří, popozítří, což platí jak pro profesionály tak pro amatéry, tak ve Vysokém se některé obrysy odpovědí na takové otázky pro amatéry rýsují. Nebo alespoň vystupují ze stínu. Jsou možná těžko racionálně uchopitelné a pojmově definovatelné. Ale jsou. A dostat se s nimi do kontaktů je nejenom jistým „teoretickým“ zrnem, ale jak jsem už řekl na začátku - i potěšením.

prof. dr. Jan Císař CSc, Praha

Tak už je to tady. Na stole dopis a prý - napiš, co ti přináší pobyt na vysocké přehlídce a divadlo vůbec! A našinec si s hrůzou (?) uvědomuje, že se z něho stal pamětník a že to je rovných 20 let, co cestoval do Vysokého poprvé. Pochopitelně tím nejnemožnějším způsobem: z pardubických sluncem ozářených nížin vlakem do Paky, odtud motorákem do Poniklé a pak teprve autobusem do Vysokého. Vzhledem k počasí v hopsafráčku a polobotkách, aby se pak od autobusu probíjel ke Krakonoši záplavou čerstvého sněhu. Dnes už ovšem ví, že dole bylo „kale“, zatímco nahoře „hamižno“. To bylo první, o čem byl Krakonošovou chasou poučen a tak se zavázal, že už to příště neudělá. A neudělal. Jen návraty zůstaly.

A k čemu to všechno? Asi proto, že si to přál sám Krakonoš a že je to tak dobře. Ve Vysokém se setkává s lidmi, které má rád a kteří nestárnou (pochopitelně včetně něho samého). Nebo jste si snad nevšimli, že vypadá pořád stejně? To sám vládce hor upravil něco v našem očním pozadí a tak pamětníky nevitají před představením důstojné dámy (a pánové), matky a proboha už i babičky, ale pořád jen ta mladá stvoření, která tenkrát před těmi „...ceti“ lety pobíhala v hledišti a prodávala za korunu eskymo či jiné „cuc na klacku“.

Vyjmenovat všechny, které rád vidím, a to nejen na jevišti, nemohu, abych jiné neurazil - tak zkusím alespoň ty od „N“. Zdá se, že Vysoké patří Němcům. První z nich mě oslovil jako Ezop v Lišce a hroznech, další z jiné dynastie v Potopě světa a ten třetí v žádném případě nezapře Jihočecha. Další „N“ patří Vysočákům. Stačí zalistovat v kronice a dalších písemnostech domácího souboru. Všichni pak sloužili a slouží divadlu a má-li vysocká přehlídka všechny „N“, může začít. Začínala tak vždycky. Dokonce i v dobách, kdy bylo třeba za poctivým ochotnickým divadlem vážít cestu právě sem do hor. Zde někdy dokázala přítomné pobavit i porota, a to už je co říci.

A pak je tu ještě čistý vzduch a šípky. Ty si odtud vozím pokud možno v počtu odpovídajícímu počtu dnů do příští přehlídky a dávkuji je do čaje. Jakmile dojdou, vím, že už zase musím (pro nové).

Jen si myslím, že je čas se zeptat ne na to, co Ti vysocká přehlídka a divadlo vůbec přináší, ale spíš opačně, co Ty jsi pro to vše udělal? A všichni dohromady

bychom si měli před vyslovením konečného soudu, ať už stojíme na jevišti nebo sedíme v porotě nebo v hledišti, alespoň třikrát zopakovat moudrou větu klasika a neměli bychom „podvodně předstírat, že divadlu rozumíme“, protože „faktem je, že divadlu nerozumí nikdo, ani lidé zestárlí, ani nejstarší ředitelé, ba dokonce ani referenti“!

Ing. Rudolf Pařízek, Pardubice

Bože, jak ten čas letí... I když jsem se stal součástí vysocké přehlídky teprve v její poslední třetině, mám pocit, že do Vysokého patřím už od doby, kdy se začaly vrásnit Krkonoše.

Na otázku vývoje vztahu k přehlídce bude možná nejlépe odpovědět tím, co se mi dnes vybaví při vyslovení tohoto magického zaklínadla: halasná objetí a stisky rukou při příjezdu, milé úsměvy, posezení u dvoudecky v Krakonoši a přátelské povídání o tom, že je fajn, že jsme tu zase - a že jsme ještě vůbec. Něco nostalgie, něco současnosti a něco plánů do budoucna. Soukromých - i divadelních. Atmosféra hřejivé sounáležitosti, forma psychoterapie. Únik z reality do světa krásných bláznů. Možná to vypadá svatokrádežně, ale nějak se vytrácí vlastní smysl přehlídky. Jen zdánlivě: slušně nastudovaná inscenace je přece jakousi vstupenkou do Vysokého.

Takže - za přehlídkou jsem s odstupem let našel přátele. Našli jsme se, vytvořili jsme si vztahy, těšíme se na sebe... Je to nadstavbová část - nebo to zákonitě patří k atmosféře, která dělá tuto přehlídku neopakovatelnou? Záměr udělat si z přehlídky jakousi dílnu - s možností porovnat dramaturgii, režijní pojetí a hereckou potenci jednotlivých souborů se mi podařilo jen jednou; nicméně doufám, že absolvovat celou přehlídku ještě zvládnou. Možná příště...?!

Můj vztah k divadlu vůbec? Nejsem zatím tak daleko jako pan Grotowski, který nechal divadla mimo jiné proto, že "cítil, že lidi hrají v životě tak dobře, že divadlo je jaksi nadbytečné - a svým způsobem vlastně obscénní". Pořád pokládám divadlo za vynikající formu relaxace, za platformu, kde mohu najít myšlenky, na které bych jinde patrně nenarazil. Rozdíl je snad v pojetí, v interpretaci

těchto myšlenek. Když dnes vidím videozáznamy představení, chytám se mnohdy za hlavu. Dnes bych některé postavy dělal úplně jinak. Pořád ale pokládám proces vytesávání postavy - od hrubého kmene až po poslední škrábnutí dláta (pokud se k této fázi vůbec dostanu) za zajímavý, dobrodružný a krásný tvůrčí proces. Proces, který bych za nic nevyměnil...

Ing. Vladimír Kaspar, Klapý

Vztah k divadlu se u mne vytvořil už v dětství, díky rodinné ochotnické tradici. Milovala jsem ochotnické divadlo a jak jen jsem se mohla k jevišti nebo divadelní šatně přitočit, tak jsem to udělala.

Když jsem se ale poprvé v roce 1972 setkala ve Vysokém, čistě náhodou, s ochotnickou přehlídkou, uvědomila jsem si, kolik ztracených let prošlo kolem nás doma, ta dlouhá doba deseti let, kdy se v Josefově Dole nehrálo. O rok později byla činnost souboru obnovena (i mou nepatrnou zásluhou) a my začali studovat první hru. Pocítila jsem nesmírnou radost z toho, že divadlo opět žije. Ani ve snu mne nenapadlo, že bychom kdy mohli ve Vysokém hrát. Pak se to ale stalo. A právě ve Vysokém jsem si znova uvědomila, že divadlo je čarovné místo a kdo tam jednou vstoupí s otevřeným srdcem a vnímavou duší, ten je ztracen navždy. A protože se toto divadlo hraje v kraji starých písmáků, vlasteneckých kněží a kantorů, má v sobě zapeklitý drápek, na nějž se chytí leckdo. Pro mne je navíc Vysocko vstupem do rodného kraje a vazba sem je tudíž o to pevnější.

Jakmile se léto chýlí ke konci, netrpělivě čekám na program přehlídky, i když vím už předem, že opětně budu jezdit denně, ať je mlha či sníh. Přehlídka a lidé ve Vysokém kolem ní jsou tak velkým táhlem, že mu nelze odolat. A potom celá atmosféra v divadle - to se srdečně zdravím s lidmi, jejichž jména si vůbec nepamatuji, vítám se s dobrými přáteli z daleka, zkrátka - je to pocit nadmíru nebeský. Pocit krásné lidské sounáležitosti, pocit, že ochotnické divadlo potřebujeme, s bláznivými lidmi ono žije. Konstatuji, že jsme krásně blázniví.

Díky přehlídce jsem ve Vysokém navázala pevné přátelství s mnoha dobrými lidmi, často sem jezdím během roku a kdykoliv Vysočáci hrají, nemohu u toho nebýt. Vždycky se moc těším.

Hana Dohnalová, Josefův Důl

Útržkovitě se mi vracejí vzpomínky na naši první účast na vysocké přehlídce. Je to už čtyřicet let...

Když jsme poprvé přijeli do Vysokého na jeho původní čtyřhranné náměstí, uviděli nádherné panoráma Krkonoš a seznámili se s velmi příjemnou hosteskou, bylo to něco, na co se nezapomíná. Po obědě U Bartoníčků a přivítání u divadla jsme se šli ubytovat na Větrov. Původní Kramářova vila byla po celou dobu velmi spjata s divadlem. Na její chodbě se setkávali a besedovali herci, porota, novináři a organizátoři - a nejenže se besedovalo, ale prováděly se i různé taškařice. Po úmorné noci tam někteří uléhali v křeslech docela pravidelně. Snad jen právě zde mohl později vzniknout Vobskočák.

První představení v divadle Krakonoš na prknech celonárodní přehlídky, porota složená z výborných profesionálů, to všechno dopadá na herce i režiséra. Po odpoledním představení visí na dveřích ze šatny na jeviště oběšenec. To jeden z herců sundal kalhoty, do gumiček nohavic zastrčil boty a zavěsil na futro. Pro někoho to byl šok, ale nálada se zvedla. Po druhém představení nevíme, zda nemáme jít radši spát. Ale nejdeme. V příjemném prostředí restaurace na Větrově probíhalo setkání s patrony, předávání darů. Musím přiznat, že se tam i kradlo - ovšem po zjištění, že ztracené sele je mezi loupežníky, tedy loutkami v divadle, jsme se tomu všichni společně zasmáli.

První hodnocení našeho představení proběhlo v tvrdém slovním souboji s porotou. Teprve po čase jsme zjistili, že to myslí opravdu dobře. Snad to bylo právě to, co nám pomohlo.

Setkání s příjemnými lidmi, nádherné okolí, u všech opravdový zájem o divadlo - to všechno vedlo náš soubor ke snaze o návrat. Na jeviště Krakonoše se vrátil celkem sedmkrát. Jednotlivci do hlediště častěji.

Ivan Svoboda, Bystré u Poličky

“Doba se změnila, změnil se tvůj vztah k vysocké přehlídce a k divadlu vůbec?” Jakoby otázka pro historika. A protože nejsem historikem, ale nadšencem ochotnického divadla, je moje odpověď naprosto jednoznačná. Divadlo pro mě bylo, je a bude pramenem živé vody. Divadlo pro mě je tím, čím pro přírodu slunce, voda, vzduch. A Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou to jenom dokazuje. Atmosféra v jaké probíhá, přátelství divadelníků přicházejících do Vysokého se srdcem na dlani a dychtících po tom, položit plod své celoroční práce k nohám Thálie, je balzámem na duši všech, kteří divadlem žijí. A že se tohle krásné představení nerodí lehce, je mně známo. Ovšem Vysočáci a všichni, kteří se kolem přehlídky točí, to umějí. Vítají nás s otevřenou náručí a upřímností, která je dnes tak vzácná. Jim je však vlastní. Jejich horský, drsný kraj je naučil milovat nejenom divadlo, ale i lidi.

Vysočáci, Vobskočáci a všichni přátelé Thálie, zachovejte vysockou přehlídku a věrte, že se k vám budeme vždycky rádi vracet, protože divadlo a Vysoké si to zaslouží. Není to jen názor můj, ale všech ořechovských divadelníků.

Miroslav Urban, Ořechov u Brna

Doba se opravdu změnila, ale můj vztah k vysocké přehlídce i k divadlu se vůbec nezměnil. Můj obdiv patří členům divadelního souboru Krakonoš ve Vysokém nad Jizerou a všem těm, kteří nedali, přes skutečně velké problémy a organizační náročnost v současných podmínkách, vysocké přehlídce zaniknout. Odpovědnost, kterou tito lidé na sebe vzali, je prostě fantastická. Rovněž si nesmírně vážím všech divadelních souborů, které se v těchto složitých podmínkách Krakonošova divadelního podzimu zúčastňují.

Přál bych si jen, aby toto fantastické a krásné nadšení všem zůstalo a přehlídka měla dlouholeté pokračování a lepší podmínky. Aby se naplnilo motto umístěné nad loutkovým divadýlkem: „Byli jsme a budem“.

Zdeněk Holan, Semily

54 let aktivní ochotnické činnosti je mi stálou a radostnou připomínkou na léta s divadlem... Ano, bylo to divadlo, které často smývalo šed' všedních dnů, dalo zapomenout starostem a svým kouzlem bohatě odměňovalo své věrné.

V tomto roce oslaví Mekka divadelních ochotníků Vysoké nad Jizerou již dvacátý pátý rok existence divadelní přehlídky. Patřím mezi ty, kterým bylo dopřáno důvěrně poznat prostředí vysockých přehlídek. Rok co rok slavnostní fanfára před každým představením napovídá, že prkna vysockého Krakonoše budou opět svědkem nadšených výkonů souborů z různých míst naší republiky. A jen ti, kteří si ten divadelní týden nenechají ujít, vědí, jaké je to všechno pěkné, srdečné a opravdové.

Přeju vám, Vysočtí, do další pětadvacítky neměnný elán a díky všem, kteří obětavě vytváříte tu radost a pohodu.

Gustav Bečvář, Dolní Kralovice

Je mnoho přátel divadla, kteří do Vysokého přijíždějí poprvé. Jsou nadšeni a příjemně překvapeni vroucností a přátelstvím, a proto je to nutí vracet se každoročně. Rozhodně jsem nebyl při prvních návštěvách na Krakonošově divadelním podzimu touto atmosférou překvapen. Věděl jsem o přehlídce z vyprávění otce, který se malým dílem podílel na vytváření tohoto neopakovatelného setkávání milovníků ochotnického divadla. Mám k vysocké přehlídce hluboký a osobní vztah. V mém případě je to něco jako tradice přecházející z otce na syna. Vysocká přehlídka se stala za ta léta součástí mého života.

Jsem také velmi rád, že Krakonošův divadelní podzim překonal i nelehké období prvních polistopadových let, kdy se celá tato slavnost díky Krakonošákům a sponzorům postavila opět na vlastní nohy. Vysocká přehlídka je pro mne velkým svátkem ochotnického divadla, na který se těším celý rok a vím, že nejen já.

Petr Hluchý, Železný Brod

Vysocká přehlídka je setkáním těch, kteří propadli amatérskému divadlu tělem i duší. Neměla by vůbec skončit, protože vesnice, která je stále ušlapovaná, odstrkovaná (doprava, zaměstnání...) nadále žije či živoří. Měli by si uvědomit všichni nahoře, že ne horory a vražedné seriály v televizi pobaví občany. Pěkné amatérské či profesionální divadlo, na které se dostanou jednou za čas, je to, co schází. Obce by měly dbát, aby kultura byla kde provozovat. Aby se kulturní domy a sokolovny nestávaly novými zříceninami v obci.

Jiří Němec, Bystře u Poličky

Po otevření dopisu s anketní otázkou jsem dlouho přemýšlel. Ale nevymyslel jsem zhora nic. Nic, co by úplně a vyčerpávajícím způsobem bylo schopno vyjádřit odpověď. Proto jen pár slov.

Vysoké nad Jizerou je pro mne studánkou vody živé. Poznal jsem zde od táty Ládi Lhoty až po malého Honzíka Hejrala celou tu nádhernou a nadšenou partu, schopnou napumpovat život na zbývajících 51 týdnů roku. Díky vám, Krakonošáci - pokud budete, budeme i my.

Prokop Mareš, Želeč u Tábora

Pro mne jako pro učitelku zájmové umělecké školy je povoláním i koníčkem dětské divadlo. Podněcuje mé myšlení, hledání a inspiraci. Ve Vysokém nad Jizerou jsem byla v loňském roce poprvé. Líbila se mi přírodní scenérie městečka i přátelská atmosféra mezi všemi účastníky národní přehlídky. Z myšlení a jednání zdejších zapálených divadelníků jsem si uvědomila právě zde, co se skrývá za pojmem „silné pouto tradice“.

Účastnila jsem se první lekce režijního kurzu, v němž jsem se setkala se sympatickými mladými lidmi a tak se těším na naše další „pracovní setkání“ na Krakonošově divadelním podzimu.

Alena Karenová, Opava

Zcela namyšleně až nafoukaně se přiznávám, že jsem rád, že jsem osloven. A to hlavně proto, že rád vždy a všude o Krakonošově divadelním podzimu hovořím. Vztah k divadlu mám silný a dlouhotrvající. Divadlo miluju - stalo se prostě součástí mého života a je mi na těch prknech fajn. Měl jsem dobré učitele a ti mě učili od počátku jezdit na přehlídky, hlavně do Hronova. Pak jsem se řízením osudu objevil v Karlových Varech, opět v dobré divadelní partě, a stalo se, co se stát muselo. „Jestli chceš poznat správnou partu, správnou přehlídku, musíš někdy na Vysoké.“ Slyšel jsem to jednou, dvakrát, pětkrát...a jel jsem. Vysoké to u mě vyhrálo ne na sto, ale na tisíc procent. Od té doby svůj divadelní rok - a že je nabitý až po okraj! - začínám a končím v měsíci říjnu, v době kdy počasí nikdy nemůže být předem jasné. To se mi u srdíčka začně tetelit takové milé teplé vlastní sluníčko, protože vím, že pojedeme ke Krakonošovi. Od těch prvních chvil, kdy jsem znal málokoho, kdy jsem se seznamoval s lidmi, s krajem, s tou nádhernou atmosférou, která vás na celý týden prostě pohltí, moje láska k tomu všemu rostla a stále roste. A co je nejdůležitější: Tenhle „fenomén Vysoké“ je i nábojem do celoroční baterie divadelního činění. Tam vidím a cítím, že jsme my divadelníci „blázni z povolání“ a „banda kašparů“.

Vím dobře, že je za tím vším ohromné množství práce a také se snažím alespoň trošku na ní podílet. Od prvních chvil jsem prostě propadl kouzlu toho, čemu se říká genius loci - ale náplní toho jsou lidé, samozřejmě hlavně Krakonošáci, kteří ten týden neznají odpočinku, neztrácejí náladu, jsou všude a vždy a jsou stále fajn a plní elánu a nápadů a pro každou legraci. Našel jsem tu řadu přátel, řadu spřízněných duší a tak mohu prohlásit, že jestli se můj vztah za ty dlouhé roky změnil, tak jenom k lepšímu. Jsem tu čím dál raději a někdy mě napadá, že by vůbec nevadilo, kdyby byla přehlídka dvakrát do roka. A vídám tu divadlo, které se ještě dělá s láskou - ne pro dvacet repríz, ne pro soutěže, ale pro potěšení z pobytu na jevišti. Situace mnohých souborů je v této době složitá. Přesto jsem přesvědčen, že my, kteří jezdíme do Vysokého nad Jizerou, bychom si svou přehlídku, svůj týden „tak trochu v ráji“ nenechali vzít. Asi bychom si ho udělali sami. Za svoje. Protože tady necítíte soupeření, předbíhání, necítíte nechuť k slovům porotců - ti se na štěstí ve Vysokém také mění přímo v lidi, někdy prostě fantastické. Tady ze všeho - od vítání přes představení, set-

kávání až po loučení (kdy nám při zpěvu písně „Tam na horách“ vyrazí husí kůže mezi lopatkami) cítíte veliké teplé lidské srdíčko. To je něco, co se musí projevit v každém, kdo je schopen to cítit.

Můj vztah k přehlídce se tedy proměnil tak, že se mi vždycky líbila a teď se na ni „prasecky“ těším. A vztah k divadlu? „Co můžete vy cápkové vědit, jaký potěšení jeden pocejtí na těch perknech, co prej znamenaj sjet!“

A abych se nezpronevěřil své pověsti, skončím tohle „srdcevyprávění“ po svém:

Je to vskutku hezkých pár let

co jsem zaslech volání:

Koukej balit, musíš přijet -

už začíná vítání.

Že prý někde v Krkonoších

lidičky se sjíždějí,

od večera do večera

jen v divadle sedějí.

Na týden sem jezdí „pobejt“,

v říjnu vždy to začíná.

Řekl jsem si - tak to musím -

toť má krevní skupina.

Přijel jsem a spolklo mě to.

Nechávám tu srdce díl.

Každý rok teď musím přijet,

neb bych jinak těžko žil.

Já už jsem tvůj, Krakonoši,

máš tu lidi jako med

a po týdnů na Vysokém

dá se jakžtak přežít svět.

Řada přátel, krásné chvíle,

vše se tady násobí

a na zbytek roku - štěstí

naberem do zásoby.

Je to vskutku hezkých pár let,
co jsem zaslech onen hlas.
Teď si říkám v listopadu,
už aby byl říjen zas.

Jezdím na vysockou přehlídku dlouho a doufám, že ještě dlouho budu. Ale nejsem tady host. Cítím se tu doma.

Jiří Hlávka, Karlovy Vary

Můj vztah k vysocké přehlídce se v posledních pěti letech určitě nezměnil. Ten romanticko ochotnický pohled na ni trvá, obzvláště je-li umocněn více než dvou-setletou tradicí, která je znát všude ve Vysokém a nad jejíž hloubkou se prostě tají dech. Ale čím více našinec stárne, tím se stále více obírá tou kdysi drobotinou, která najednou kolem nás všude je. To nejsou jenom Vrabčáci, ale všechny děti počínaje třeba Honzou Hejralem a konče, zatím, Pepíčkem Škodovic, ale abych někoho neurazil, prostě na ty jsem si teď vzpomněl, zkrátka všechny děti, které jsou obklopeny láskou veškeré komunity ochotnictva, všech těch hodných strejců a tetiček Hlávků, Vlastíků Ondráčků, Jurů Staňků, Pelikánů, Marečků, Pšeničků, Pešků, Císařových a celé řady dalších, vyrůstají v jistotu, že nedají Krakonošovu podzimu zahynout. A až nám jednou zůstanou ruce jen k škrábání brambor na Sejkorák a k podržení jednoho povoleného půllitru piva či hrnku bílého kafe, budou to ony, co budou držet ty nejkrásnější a do hlubokého rána trvající diskuse, budou to ony, kdo se budou urputně přít a rvát se za tuto tradici, za divadlo. Budou to ony, kdo protancují kolikero střevců v „hasičárně“, „kdo projdou kolem známých míst, až párek bělásků usedne na trávník“, budou to ony, kdo ukážou všem dětem našim, které do Vysokého zavítají, vše, co je třeba o tomto kraji vědět. A tak nemám strach o tuto jedinou a jedinečnou událost, která je všemi ochotníky bezmezně ctěna a která nemá v naší malé republice obdoby. A tak je všechny zdravím a vinšuju jim, aby se také ony stejně jako jejich tátové, mámy, babičky a dědové zapsaly zlatým písmem do kroniky Krakonošova divadelního podzimu.

Libor Křenek, Karolinka

Tři + jedno přání

To si to na nás zase Vysočtí vymysleli! Zamyslet se znovu po pěti letech, v kterých se toho tolik událo, nad vysockou přehlídkou a naším vztahem k ní a divadlu vůbec. Na první pohled by se chtělo pouze zvolat: Pokračujte, vytrvejte! Ale ono to přeci jen nutí k zamyšlení. Pro mne nejen proto, že jsem z důvodů zdravotních musela přejít z role spoluorganizátora do role běžného účastníka přehlídky, ale i proto, že když jsem si znovu přečetla, co jsem na podobnou otázku před pěti lety odpověděla, potvrdila jsem si, že vysocká přehlídka ve mně vždy vyvolávala otázky a přání. Takže po pěti letech - tři + jedno přání.

1. Vysocká přehlídka vždycky vzdorovala. Vzdorovala obratně, se šarmem a mílým úsměvem sobě vlastním, ale především s vědomím své vlastní ceny. Většinou vyvzdorovala vše podstatné. Bylo nemožné ji zlikvidovat, ba bylo těžké zařadit ji do předem připraveného scénáře. Vždycky trochu provokovala. Vždycky něčím a někde přechuhovala. I to vytvářelo kolem ní při vši její pohodě a pohostinnosti napjatou atmosféru. Všichni byli vždy a všude připraveni. Být připraven - toť otázka! Aktivní neklid je pro každou tvůrčí činnost pozitivní. Takže do dalších let moje přání první: Nechť si vysocká přehlídka zachová aktivní neklid hledání. Ať najde svůj nový bod, ze kterého bude klást ochotnickému divadlu nové otázky, v nové podobě, ale stejně naléhavě, jako je kladla za období „totáče“.

2. Přání druhé: Vysocká přehlídka vždy uchovávala vědomí kontinuity i v těch barvách ochotnického divadla, které byly opomíjeny, nebo alespoň zjednodušeny, nebo i zideologizovány. Sledovala mimo jiné i tradici společenské funkce divadla v jejích nejrozmanitějších podobách. V tomto směru může s hrdostí přejít plynule do současnosti. Tyto podoby se posilují, určitý proud ochotnického divadla buduje především na této specifice. Ale nelze několikrát vstoupit do téže vody. Pevně věřím vysockým, že to vědí, zůstanou bdělí a při vědomí tradice budou ji dál tvořivě aplikovat na dobu současnou.

3. Přání třetí - hodnoty. V současné době dochází k jejich zvláštnímu posunu - snad v souvislosti s tržním hospodářstvím. Vysocká přehlídka má dobré předpoklady, aby pomáhala zachovávat ty základní. Má předpoklady s divadelní leh-

kostí preferovat duchovní hodnoty v protikladu k hmatatelné agresivitě hodnot materiálních, ba přímo peněžních. Umožňuje setkávání přátel podobných zájmů a rozvíjení všech podob tohoto soužití jako kultivujícího prvku rozvoje individuální osobnosti, včetně prvku vzdělávacího, který může obohacovat osobnost postiženou návalem zužujících pragmatických informací a požadavků. Snad právě to se mi jeví v současné době nejdůležitější. Tuto funkci může plnit ochotnické divadlo nejen vůči svým členům, ale i vůči svým divákům. Ovšem tady především tehdy, jestliže překročí svou funkci úzce společenskou a bude přinášet divadelní podněty obecně skutečně kvalitní. Takže přání třetí: co nejvíc dobrého ochotnického divadla!

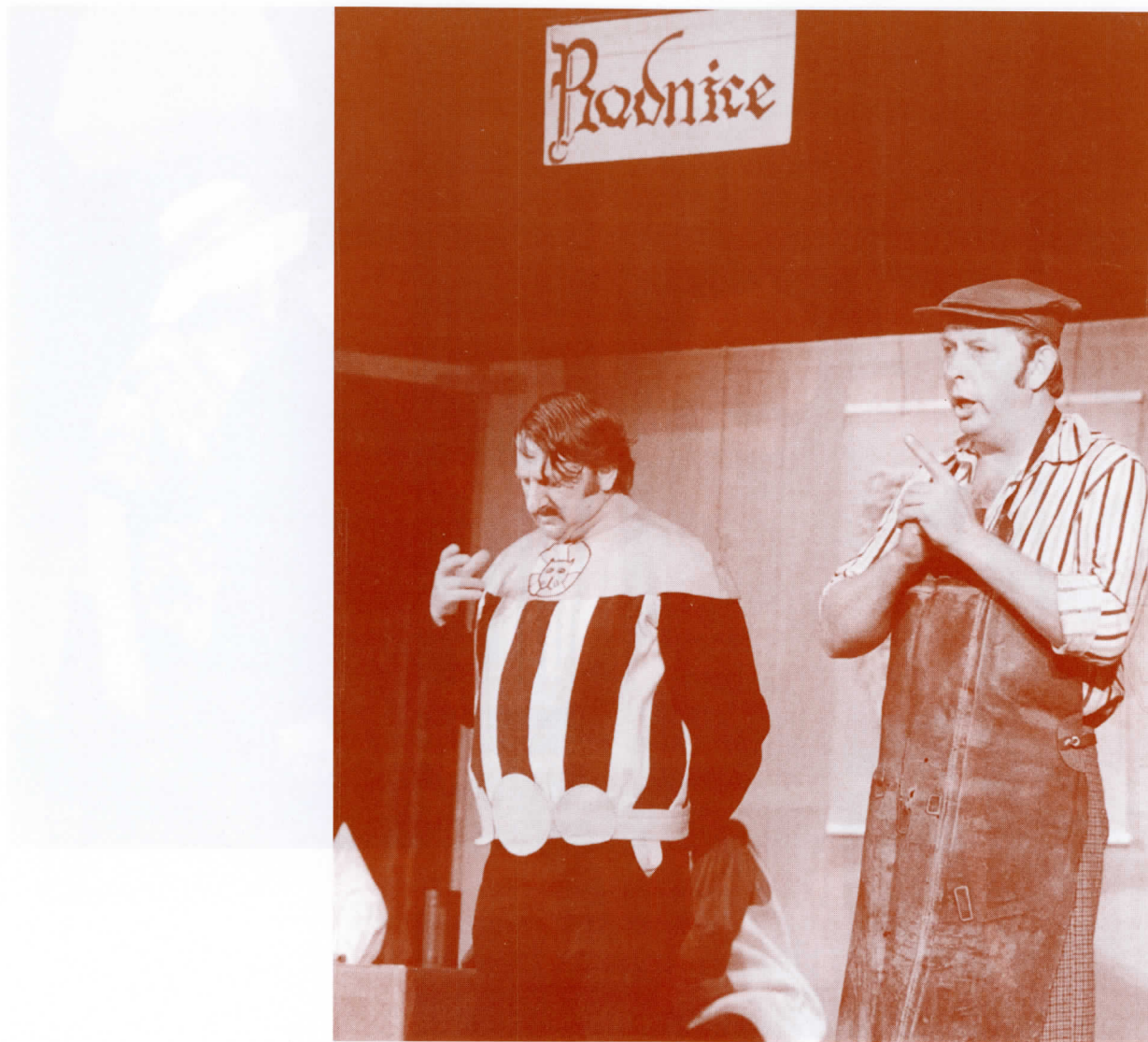
4. Přání čtvrté, osobní: Ať je na přehlídce všechno i nadále takové, abychom se tam všichni každoročně znovu a znovu rádi vraceli. Neporušená krásná krajina Krkonoš, péče, pohoda, nadšení a porozumění divadelního souboru Krakonoš, bez kterého by přehlídka prostě nemohla být, radost z divadla i ze života, přátelství, které klade i nároky, vzrušené prostředí diskusí o divadle a prostor pro dobré divadlo. Štědrá ruka příznivců a sponzorů, aby mohlo být zajištěno alespoň to nejnutnější. Protože tradice je nutné uchovávat a rozvíjet i nadále. V každé době mohou mít svá ohrožení. Nejlepším pokračováním tradice je její každodenní prověřování současností. Ať v tom prověřování obstojíme!

5. Poděkování! Upřímné a od srdce za všechno krásné, milé, ale i provokativní, co jsem v minulých letech na přehlídce a při její přípravě prožila. Díky všem, kteří se zasloužili, ale díky především vysockým Krakonošákům!

Mirka Císařová, Hradec Králové

1989 - Komedýje o dvouch kupcích a židoj Šilokoj (Rybniště)

1989 - Skála, Fux, Pantůček: *Drak je drak* (Brněnec)

1990 - Wasserman: *Kde kukačka hnízdo má (Krupka)*

1990 - Goldoni: Poprask na laguně (Polná)

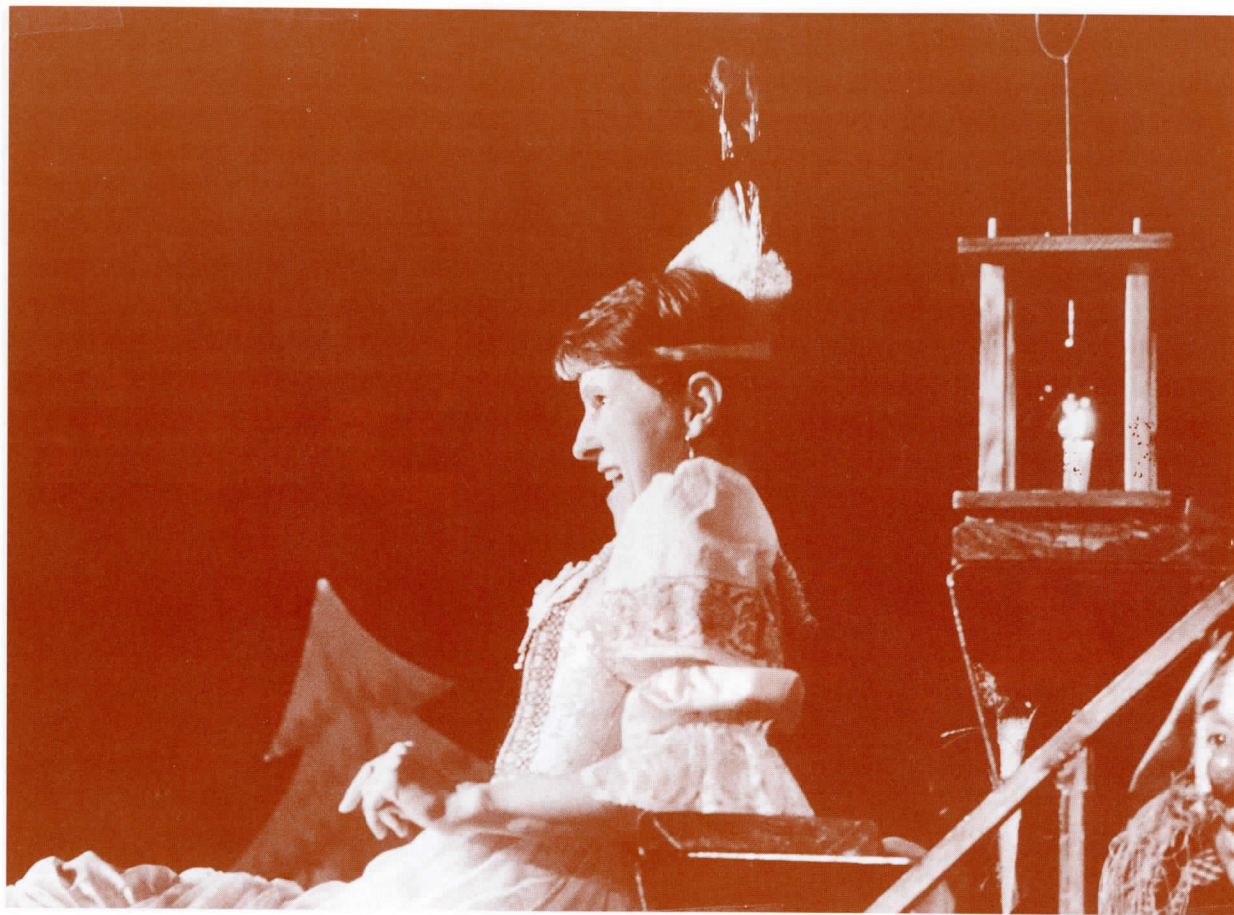
1990 - Kovalčuk: Ondráš (Ořechov u Brna)

1990 - Hubay: Vrháči nožů (Klapý)

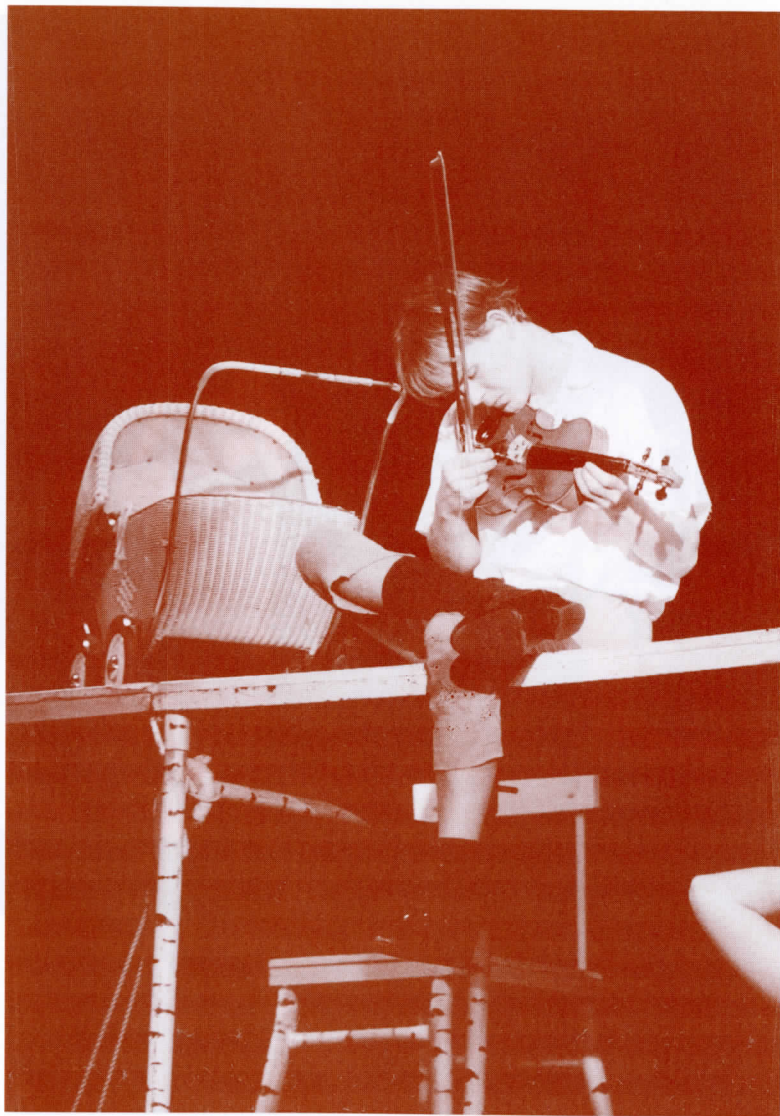
1991 - Jirásek: Lucerna (Boleradice)

1992 - Jirásek, Peška: Lucerna (Ořechov u Brna)

1992 - Stroupežnický: Naši furianti (Polná)

1992 - Valeš na motivy Čechova: Tři nány, co si neuměly koupit lístek do Moskvy (Klapý)

1993 - Longen, Peška: Umrlec a trestanec (Ořechov u Brna)

1993 - Kopecký: O umučení a slavném vzkříšení Pána a spasitele našeho Ježíše Krista (Vysoké nad Jizerou)

Obsah

Krakonošova vizita (Marie Hejralová)	str. 3
Abychom se zase mohli sejít (odpovídají V.Ondráček a S.Hejralová)	str. 4
Venkovské divadlo po sametové revoluci (Alena Exnarová)	str.7
Přehled jednotlivých ročníků Krakonošova divadelního podzimu 1989 - 1993 (Alena Exnarová)	str.14
Soubory a inscenace na přehlídkách v letech 1989 - 1993	str.30
Přehled ocenění v letech 1989 - 1993	str.34
Anketa	str.39
Výběr fotografií z nejzajímavějších inscenací	str.54

Poznámka:

Při přípravě této publikace jsem vycházela především z tiskových materiálů vysockých národních přehlídek (programové brožury, zpravodaj Větrník, závěrečná hodnocení poroty, publikace S divadlem u Krakonoše vydaná přípravným výborem vysocké přehlídky v roce 1989). Dále jsem čerpala z časopisu Amatérská scéna, ročník 1989 - 1994.

Alena Exnarová

S DIVADLEM U KRAKONOŠE II

aneb Krakonošův divadelní podzim

25 let národních přehlídek venkovských (dříve vesnických a zemědělských) divadelních souborů

Vybrala a uspořádala Alena Exnarová

Foto Antonín Janda, Otakar Kudrnáč

Výtvarné řešení Jaromír Vosecký

Grafická úprava Jan Hejral

Vydal Přípravný výbor Krakonošova divadelního podzimu 1994

Náklad 1.500 ks

Tiskárna Glos Semily

